

INVITASJON TIL
HØRINGSINNSPILL

>mot
2020

>mot
2020

ROGALAND TEATER SKAL VÆRE SENTRUM I KUNSTEN.
FOR **MENNESKER**, AV **MENNESKER**.
ET STED DER DET NYE SKAPES OG DER DET KJENTE BLIR NYTT.

TIL HØRINGSINSTANSER

INVITASJON TIL HØRINGSINNSPILL ROGALAND TEATER MOT 2020

I hendene dine ligger resultatet av et langsiktig visjonsarbeid ved Rogaland Teater. Alle ansatte har bidratt i prosessen gjennom visjonsdager, workshops og intern høring. Vi har forsøkt å tenke 100 år frem i tid, og se for oss hva fremtidens kunstneriske ambisjoner skaper av konkrete behov.

Vi inviterer kulturaktører, politikere og offentlige instanser til å gjøre seg kjent med visjonsdokumentet og vil gjerne ha dine innspill på dette.

Høringsuttalelser kan oversendes i brev form til Rogaland Teater, Teaterveien 1, 4005 Stavanger eller elektronisk til post@rogaland-teater.no.

Høringsfrist: 1. oktober 2011. Se høringsliste bak i dokumentet.

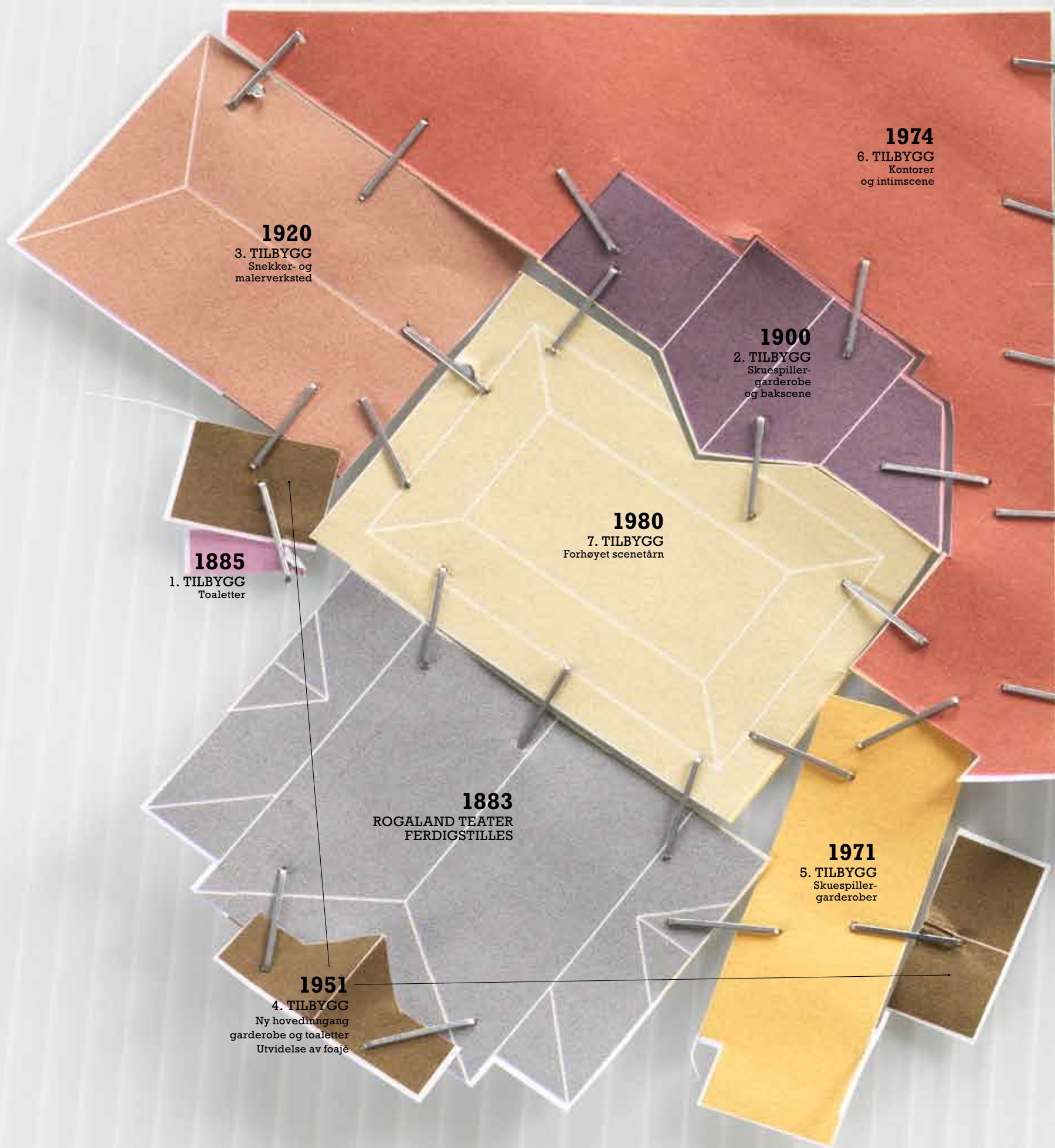
Stavanger, 7. juni 2011

Brit K.S. Rugland
Styreleder

Arne Nøst
Teatersjef

Merete Eik
Direktør

ROGALAND TEATER, TRINN FOR TRINN 130 ÅR MED TILPASNINGER TIL NYE TIDER

2001
8. TILBYGG
Verksteder, systue
og administrasjon

2007
9. OMBYGG
Teaterhallen til
Barne- og
ungdomsteatret

INNHold

06 - 07 ET NYTT HUNDREÅRSPROSJEKT

VEIEN MOT ET NYTT TEATER

10 - 11 VISJON OG MÅL

STRATEGIER OG OPPSUMMERING

TEATRET FREM MOT 2020

12 - 13 MULIGE PARTNERSKAP OG SAMARBEID

OPPSUMMERING

14 - 15 ALT ER EN SCENE - HVA SKAL DET NYE TEATRET VÆRE?

FOLK SKAL SE TEATER DE ALDRI HAR SETT FØR

ET FREMTIDIG ROGALAND TEATER I ET INTERNASJONALT PERSPEKTIV

FREMTIDENS TEATER

DET NYE ROGALAND TEATER

16 - 17 "ET EVENTYR FOR FREMTIDEN" - MULIGE SCENARIER

DAGENS UTFORDRINGER, FAKTA OG BAKTEPPE

22 - 23 ROGALAND FYLKE

BEFOLKNING

NÆRINGS LIV

24 - 25 INFRASTRUKTUR, SAMFERDSEL OG MILJØ

SENTRUM - HAVN

REGIONAL UTVIKLING

STATENS INNSATS I REGIONEN OG INNEN KULTURFELTET

26 - 27 DAGENS SITUASJON

HISTORIE

ROGALAND TEATER I DAG

BARNE- OG UNGDOMSTEATRET I DAG

ROGALAND TEATERS Plass I TEATERLANDSKAPET

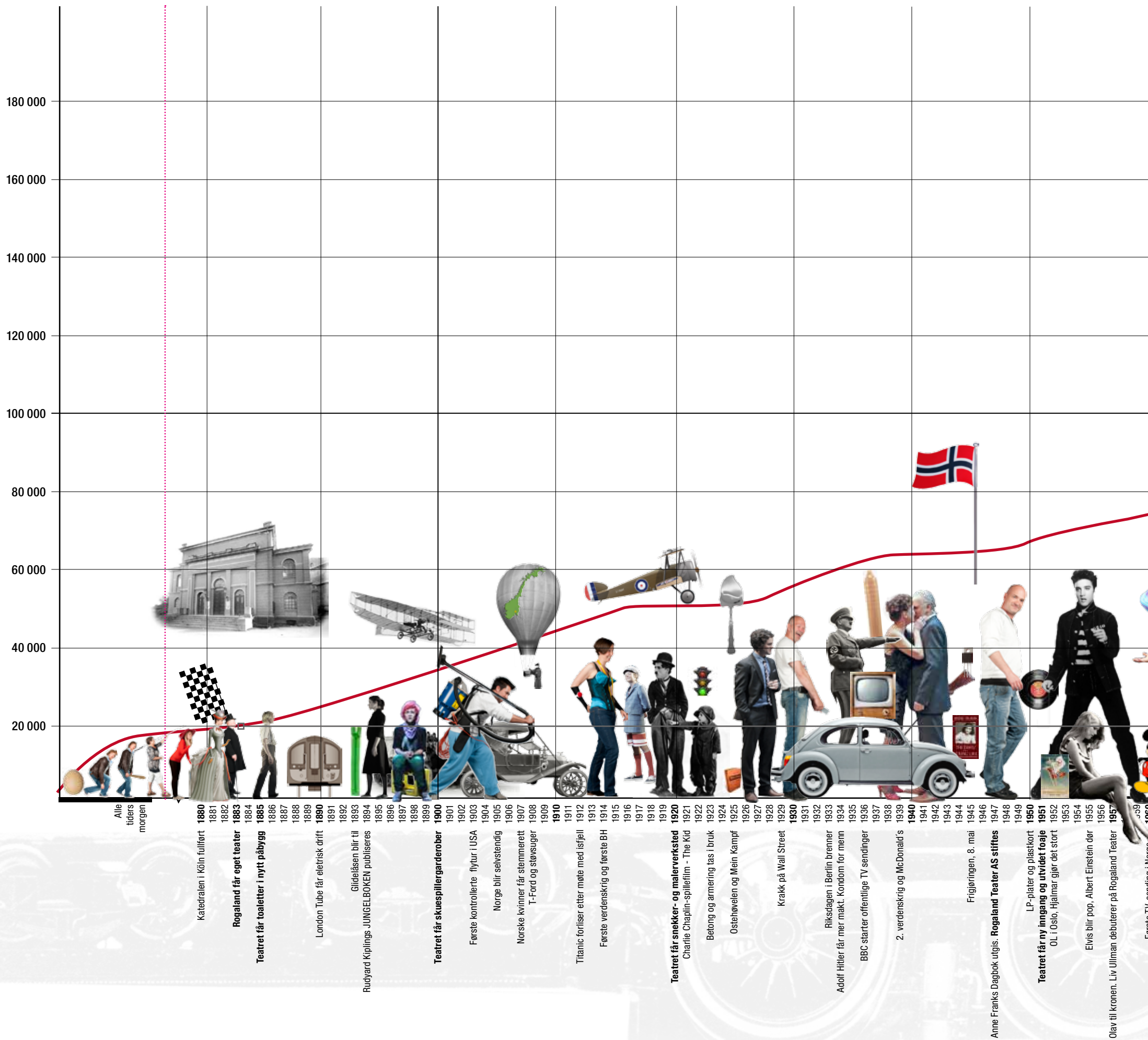
28 - 29 MULIGHETER OG BEGREN SNINGER

32 - 33 SCENENE

ANDRE FYSISKE FORHOLD

34 FREMDRIFTS- OG HANDLINGSPLAN

35 KILDER, BIDRAGSYTERE OG REDAKSJON

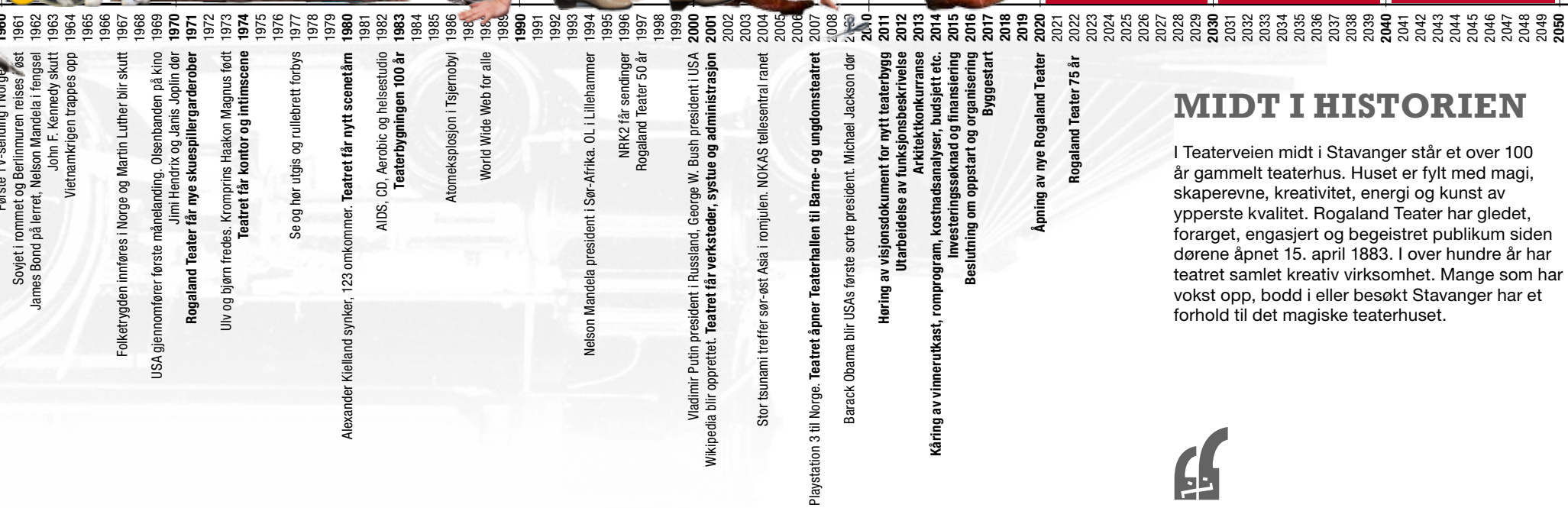
ET NYTT HUNDREÅRSPROSJEKT

Den 15. april 1883 åpnet teaterbygningen i Kannik for første gang dørene for publikum. Siden den spede starten har teatervirksomheten gledet, forarget, engasjert og begeistret. Rogaland Teater har vært et samlingssted for scenekunst preget av høy profesjonalitet og kunstnerisk kvalitet. Gjennom årene har teatret utviklet seg, etablert et eget barne- og ungdomsteater, bygget på, blitt større, fått flere publikummere og blitt en sentral kulturinstitusjon og en merkevare med godt omdømme. I dag, nesten 130 år etter åpningen, er aktiviteten på huset og nivået på scenekunsten høyere enn noensinne. Virksomheten ved huset spenner bredt, og det profesjonelle miljøet på og bak scenen er en velsmurt motor i det rogalandske kulturlivet. Ringvirkningene fra Teaterveien når ut til hele Rogaland.

Rogaland Teater er et hus med høye kunstneriske ambisjoner, stor energi og uendelig mye skaperkraft. Denne energien og skaperkraften har etter hvert begynt å møte motstand. Den møter ikke motstand hos publikum, ledelse eller ansatte. Den møter ikke motstand hos eierne; staten, Rogaland fylkeskommune og Stavanger kommune. Motstanden mot videre utvikling ligger i de fysiske rammene.

Teatersjef Arne Nøst oppsummerer det slik:

"Rogaland Teater har et kreativt og faglig miljø som har vokst seg ut av veggene."

1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050

1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050

1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050

1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050

1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050

1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050

1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050

1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050

1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050

MIDT I HISTORIEN

I Teaterveien midt i Stavanger står et over 100 år gammelt teaterhus. Huset er fylt med magi, skaperevne, kreativitet, energi og kunst av ypperste kvalitet. Rogaland Teater har gledet, forarget, engasjert og begeistret publikum siden dørene åpnet 15. april 1883. I over hundre år har teateret samlet kreativ virksomhet. Mange som har vokst opp, bodd i eller besøkt Stavanger har et forhold til det magiske teaterhuset.

Rogaland Teater har lenge vært norsk teaters filett mignon; - det aller minste, møreste og edleste stykket på teaterbiffen. Men samtidig som dette teateret er blitt bedre og viktigere kunstnerisk sett, så er jo selve tallerkenen blitt i minste laget!

Selvsagt trenger Stavanger by og hele regionens innbyggere et større teaterhus som er i stand til å gi publikum et rikere og bedre tilbud i fremtiden!

Hanne Tømte
Teatersjef
Nationaltheatret

Teaterbygningen som for 130 år siden var et praktbygg, fremstår i dag som en umoderne, vedlikeholdskrevende og begrensende bygning. Bygningsmassen klarer ikke å holde tritt med de kunstneriske ambisjonene og er ikke i stand til å dra nytte av de tekniske mulighetene moderne teaterproduksjon i stadig større grad benytter seg av.

Regionen og byen har endret seg kraftig i teatrets levetid. Den lille byen har vokst til å bli en øljehovedstad med internasjonale trekk. Dette har ført med seg en eventyrlig utvikling både kulturelt, næringsmessig, forskningsmessig, gastronomisk og innen reiseliv. Rogaland Teater er i dag det kulturelle navet i en av landets største og mest innovative storbyregioner.

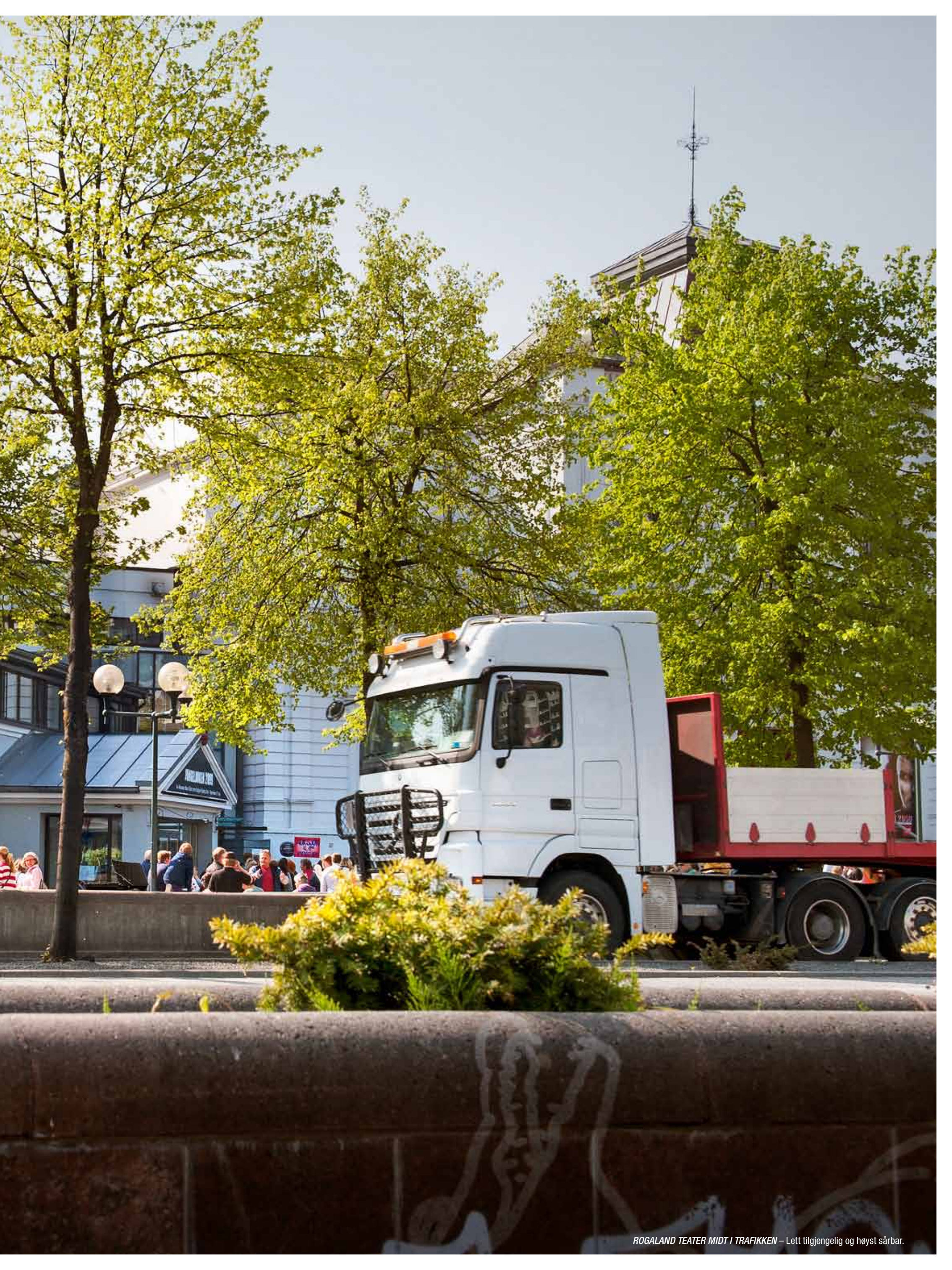
Bygningen ble i sin tid reist i et hundreårsperspektiv. Den har gitt innbyggerne i fylket utallige minneverdige kulturopplevelser. Den har skapt store kunstnere. Den har bidratt til å gjøre Stavanger-regionen til en internasjonal by og til europeisk kulturhovedstad.

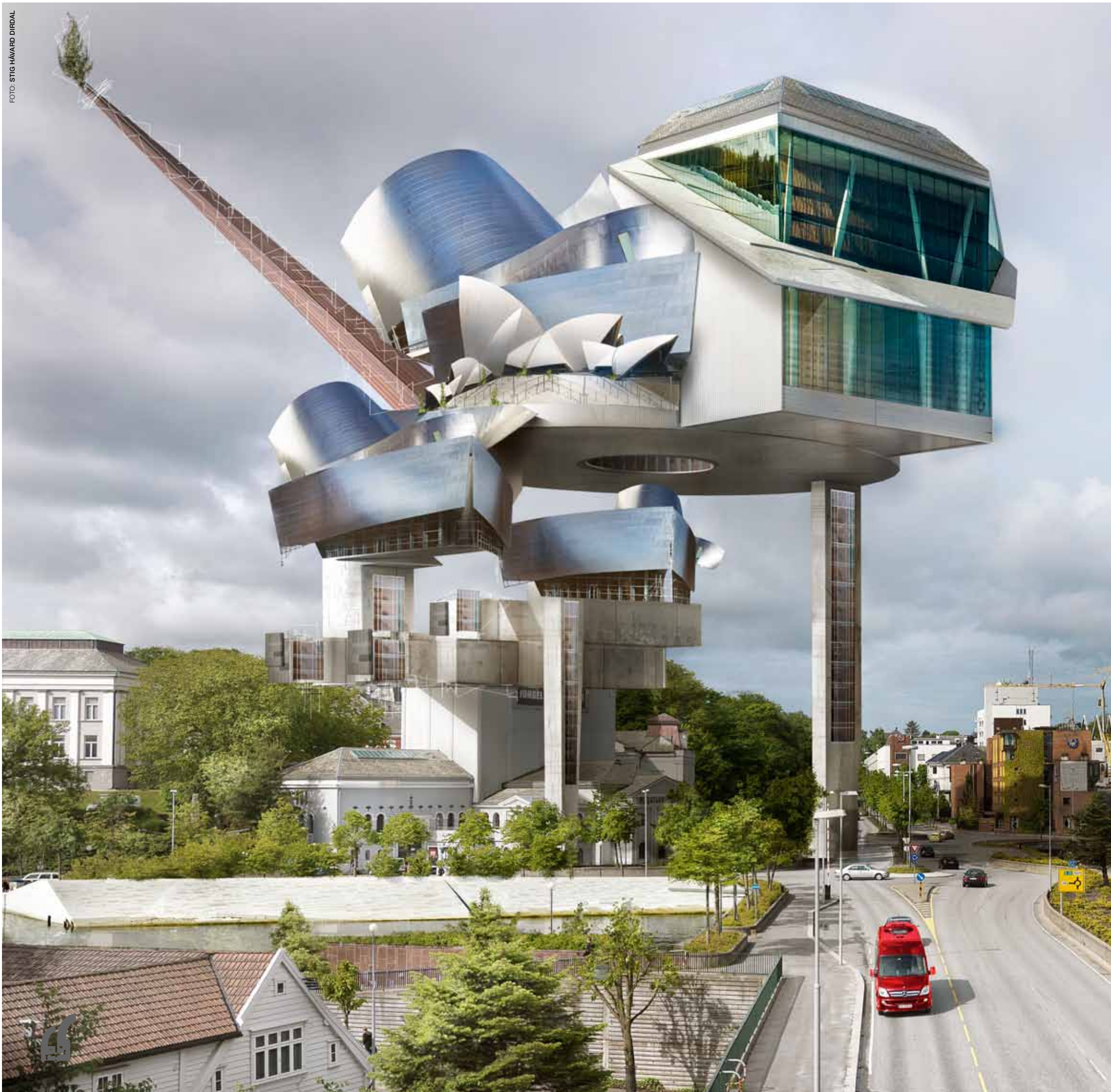
Dokumentet du nå holder i hendene er fylt med visjoner og strategier for hvordan Rogaland Teater skal utvikle seg videre.

Dette dokumentet viser den stolte historien. Det synliggjør de store utfordringene.

Denne utredningen danner grunnlaget for et nytt hundreårsprosjekt.

VISJON OG MÅL

Alle teatrets ansatte fra malersal, snekkerverksted, systue, teknisk avdeling, salgsavdeling til ledelse og skuespillerensemble har aktivt tatt del i utformingen av ny visjon og nye mål for Rogaland Teater. Utgangspunktet for arbeidet som startet tidlig i 2010 var følgende utfordring:

"Hva er et moderne teater i Stavanger i 2020?"

Gjennom visjonsdager, kreativt gruppearbeid, analyser, møter og en grundig gjennomgang av teatrets styrker og svakheter har visjonen utkrystallisert seg:

Det magiske huset

Rogaland Teater skal være sentrum i kunsten. For mennesker, av mennesker. Et sted der det nye skapes og der det kjente blir nytt.

Mål

Rogaland Teater skal:

- Være et ledende europeisk kunsthush med hovedvekt på teater og scenekunst.
- Gi det folk vil ha, og det de ikke visste de ville ha.
- Virke i et nytt teaterhus som har en nyskapende arkitektur, der fusjon mellom kunstformene er grunnlaget for flyteevnen.
- Være en stimulerende kunstnerisk oase og en kunstnerisk magnet preget av kompetanse og kvalitet.
- Være en naturlig del av folks liv.
- Være et teater i byen og en by i teatret.
- Være stedet for festivaler, kunstutvikling og samarbeid mellom hittil ukjente aktører.
- Gi barn og unge minneverdige scenekunstopplevelser både som utøvere og publikummere.

- Fortsette å oppdage, dyrke frem, videreutvikle og utdanne små og store teaterkunstnere innen alle relevante fagfelt.
- Videreføre over hundre års erfaring, kompetanse og kvalitet inn i det neste hundreåret.
- Være en stor, vågal, kreativ, leken, vital, tiltrekkelig, inviterende, irriterende, teatral eksplosjon med teknologi i forkant

"Teatret som kunstform er i konstant utvikling. Framtiden vil bringe nye kunstneriske muligheter og gi oss nye kunstneriske utfordringer. Vårt nåværende teater har rommet mange gode opplevelser og vil fortsatt gjøre det. Men et større og mer fleksibelt bygg vil være en forutsetning for et variert, vitalt og moderne teater".

Teatersjef Arne Nøst

VEIEN MOT ET NYTT TEATER

STRATEGI OG OPPSUMMERING

TEATRET FREM MOT 2020

Rogaland Teater har i en årrekke holdt et høyt kunstnerisk nivå på de ulike satsningene, noe som har gitt resultater. I 2010 oppnådde Rogaland Teater det beste normalåret i teatrets historie med over 121 000 besøkende. Potensialet er med andre ord stadig økende.

Om teatret skal forsvare sin relevans i et samfunn som er i konstant endring, må vi være våkne for de impulsene som utdyper og utfordrer scenekunsten. Det er av samme grunn teatrets oppdrag å gjenopplive de klassiske tekstene i den samtidige konteksten. Det er teatrets oppdrag å spille, formidle og gjenskape de fortellinger som har eksistert gjennom historien vår.

Samtidig skal teaterkunsten skape nye sceniske prosjekt, initiere djerve kunstneriske ytringer som kan speile samtiden - og om mulig vise retning fremover. Denne viljen til nyskaping eksisterer som en forutsetning for en fortsatt satsing på teater som kunstform frem mot og etter 2020.

På kveldstid ønsker teatret på sikt å vise fire parallelle forestillinger til enhver tid. Dette vil være basert på et repertoar på seks til åtte forskjellige forestillinger. Disse skal ha tydeligere profil mot ulike målgrupper og i større grad være en balansert meny komponert etter publikums etterspørsel og teatrets kunstneriske oppdrag.

Nye tilbud i form av forestillinger og arrangementer på ulike tidspunkt vil gjøre teatret mer attraktivt for nye publikumsgrupper.

En fremtidig plassering sentralt i fylkets og regionens sentrum vil i enda større grad bidra til å gjøre Rogaland Teater til navet i kultur- og folkelivet i Stavanger og Rogaland. Terskelen skal bli enda lavere, porten skal bli enda videre, og det fremtidige huset skal ønske fastboende og besøkende velkommen inn til alle døgnet tider.

"En visjon er noe mentalt barrierebrytende om en ønsket fremtid."

Peo Sander
Dramatiska Institutet
Stockholm

EKSISTERENDE OG MULIGE PARTNERE FOR FREMTIDEN

TOU SCENE SANDNES KULTURHUS HAUGESUND TEATER SOLA KULTURHUS DANSEKOMPANIER
 KULTURKOMPANIET STAVANGER KONSERTHUS STAVANGER SYMFONIORKESTER LITTERATURHUSET FESTIVALVERDENEN NTNU
 UIS PASJON DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN MUNGO PARK KULTURSKOLEN PROMOTE YOUTH THEATRE
 JUNGE AKTEURE DIE MOKS THEATERSCHULE TEATRO DELLA LIMONAIA KILDARE YOUTH THEATRE ALKASABA
 FILUREN TEATER VIN MULLER GYMNASIUM ABERDEEN PERFORMING ARTS YOUTH THEATRE VÅGEN VGS. GRID IRON
 JO STRØMGREN KOMPANI RIKSTEATRET STAVANGER KATEDRALSKOLE FRILANSMILJØET OPERA ROGALAND
 DEN NORSKE OPERA & BALLETT TEATRENE I NORGE DRAMATIKKENS HUS NORSK DRAMATIKKFESTIVAL
 DEN KULTURELLE SPASERSTOKKEN SCENEKRAFT SØLVBERGET - STAVANGER KULTURHUS FILMKRAFT EUROPEISKE TEATERHUS OG
 GRUPPER STAVANGEREN MUSÉENE I ROGALAND REGIONAL ARENA FOR SAMTIDSDANS (RAS) MED FLERE...

MULIGE PARTNERSKAP OG SAMARBEID

Gjennom arbeidet med dette visjonsdokumentet har et sentralt stikkord gått igjen fra ansatte ved teatret:

Samarbeid

Som en sentral kulturinstitusjon er det både naturlig og ønskelig at teatrets mange profesjonelle medarbeidere bidrar med sin kompetanse i flere sammenhenger. I fremtiden er det lett å se for seg at samarbeidet mellom kulturaktører og institusjoner vil bli både tettere og mer omfattende.

Aktiviteten og frekvensen i samarbeid med eksterne kulturoperatører har økt de siste ti årene. Dette gir teatret muligheter til å bli kjent med andre kunstformer, heve og utveksle kompetanse og bidra til kunstneriske løft hos partnerne, samt bryne teatret og ansatte på aktiviteter utenfor det institusjonelle. Dette bærer frukter, gir partnere muligheter, teatrets arena utvides og konformiteten utfordres. Samarbeidene er av både kunstnerisk, praktisk, administrativ, formell og uformell karakter.

Internt i regionen finnes det flere kulturbygg og institusjoner som utfyller hverandre på en god måte. I denne sammenheng er det relevant å trekke frem fem aktører som i en eller annen form årlig presenterer kulturuttrykk innenfor samme eller liknende sjangre som Rogaland Teater: Stavanger Konserthus, Tou Scene, Sandnes kulturhus, Stavangeren og Sola kulturhus. Disse scenene har forskjellige fortrinn og begrensninger og er egnet til ulike typer forestillinger. I den grad det eksisterer konkurranse må den betegnes som sunn.

Et produksjonsteater består av 12-14 yrkesgrupper. Det er en utfordring å rekruttere fagfolk til flere av disse yrkesgruppene. For å bevare håndverks-tradisjoner i teaterbransjen, og samfunnet for øvrig, vil et nytt teater se seg tjent med et betydelig utvidet samarbeid med videregående skoler og høyskoler/ universitet.

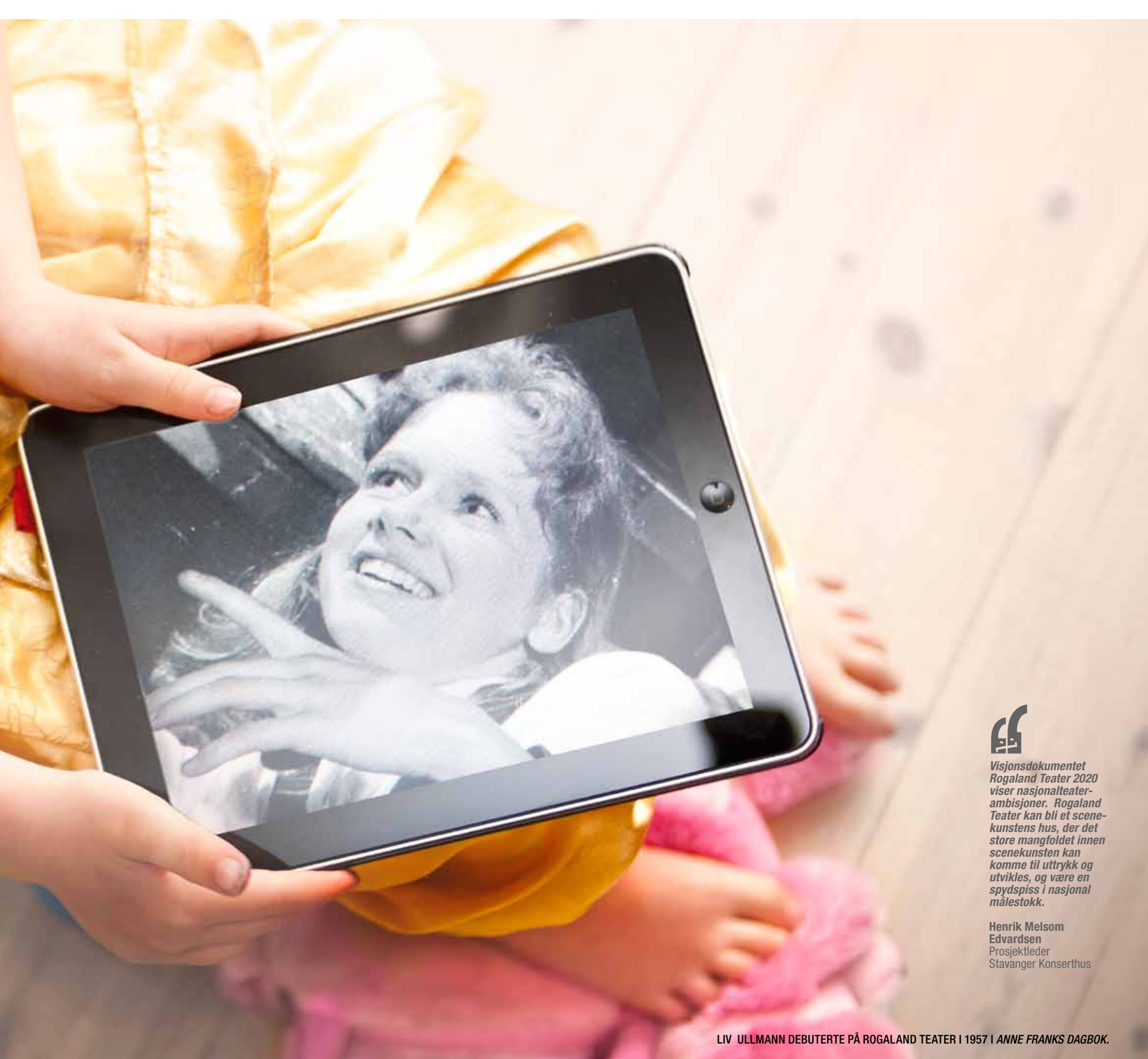
Barne- og ungdomsteatret, BUT, vil spille en vesentlig rolle i dette arbeidet, og teatret jobber med å skape forståelse for at de ulike teaterfagene fortjener en større plass allerede i grunnskolen.

Nettverksbygging

Stavanger kommunes handlingsplan for scenekunst 2007-2010 peker på at det er behov for et omfattende løft i regionen. Blant behovene som nevnes er:

- Etablering av et profesjonelt formidlingsapparat for scenekunst
- Behov for flere produksjons- og visningslokaler for scenekunst
- Kompetanseutvikling for scenekunstaktører
- Nettnetverksbygging lokalt, nasjonalt og internasjonalt

Det etterlyses altså et lokalt formidlingsapparat som kan "ta seg av turnévirksomhet, publikumskontakt, salg og markedsføring på et profesjonelt nivå, samt knytte nasjonale og internasjonale kontakter og være et samlende organ for scenekunstnere i regionen og et viktig bindeledd for regional formidling av scenekunst". Det er naturlig å tenke seg at et nytt Rogaland Teater kan fylle de fleste av disse behovene.

Visjonsdokumentet Rogaland Teater 2020 viser nasjonalteaterambisjoner. Rogaland Teater kan bli et scenekunstens hus, der det store mangfoldet innen scenekunsten kan komme til uttrykk og utvikles, og være en spydspiss i nasjonal målestokk.

**Henrik Melsom
Edvardsen**
Prosjektleder
Stavanger Konserthus

LIV ULLMANN DEBUTERTE PÅ ROGALAND TEATER I 1957 I ANNE FRANKS DAGBOK.

Rogaland Teater kan også i enda større grad spille en sentral rolle som nettverksbygger i kulturlivet, i regionen og i landsdelen.

Rogaland Teater må ivareta og videreutvikle sin rolle som kompetansesenter ved å bygge ned skillet mellom de som arbeider innenfor institusjonen og de som arbeider utenfor. Dette vil skape dynamikk og gi impulser til utviklingen av scenekunstmiljøet i regionen og fylket.

Det er oftest ressurser og lokaliteter som begrenser ytterligere samarbeid med andre. Rogaland Teater har et enestående potensial til å bli fylkets viktigste kompetansebank og kulturpartner for frilansmiljøene, amatørgruppene og andre kulturaktører. Muligheter for sambruk og utnyttelse av teatrets lokaliteter, ressurser og produksjonskapasitet er uendelige ved en utvidelse av dagens Rogaland Teater.

Internasjonalt samarbeid er på trappene. Gjennom kulturhovedstadsåret fikk teatret erfare givende samarbeid med internasjonale aktører, og satsing på internasjonalt samarbeid vil trappes opp i tiåret som kommer.

OPPSUMMERING

Høsten 2009 fikk Rogaland Teaters administrasjon i oppdrag fra styret å foreta en analyse av teatrets langsiktige behov for lokaler og tilholdssted.

To alternativer ble vurdert. Det ene alternativet var å bygge nytt teaterhus på en annen tomt nær Stavanger sentrum, og det andre alternativet var videreutvikling av dagens teaterhus. Vurderingene og analysene ble foretatt av teatrets ledergruppe sammen med en representant fra den kunstneriske staben og med støtte fra ekstern rådgiver.

Konklusjonen var entydig: Et nybygg er den beste løsningen både for å realisere ambisjonene for kunstnerisk utvikling og for å møte behovene til morgendagens publikum.

Det er i dette dokumentet med all tydelighet synliggjort at teatrets virksomhet begrenses kraftig av de fysiske rammene. Som Stavanger-ordfører Leif Johan Sevland uttrykker det:

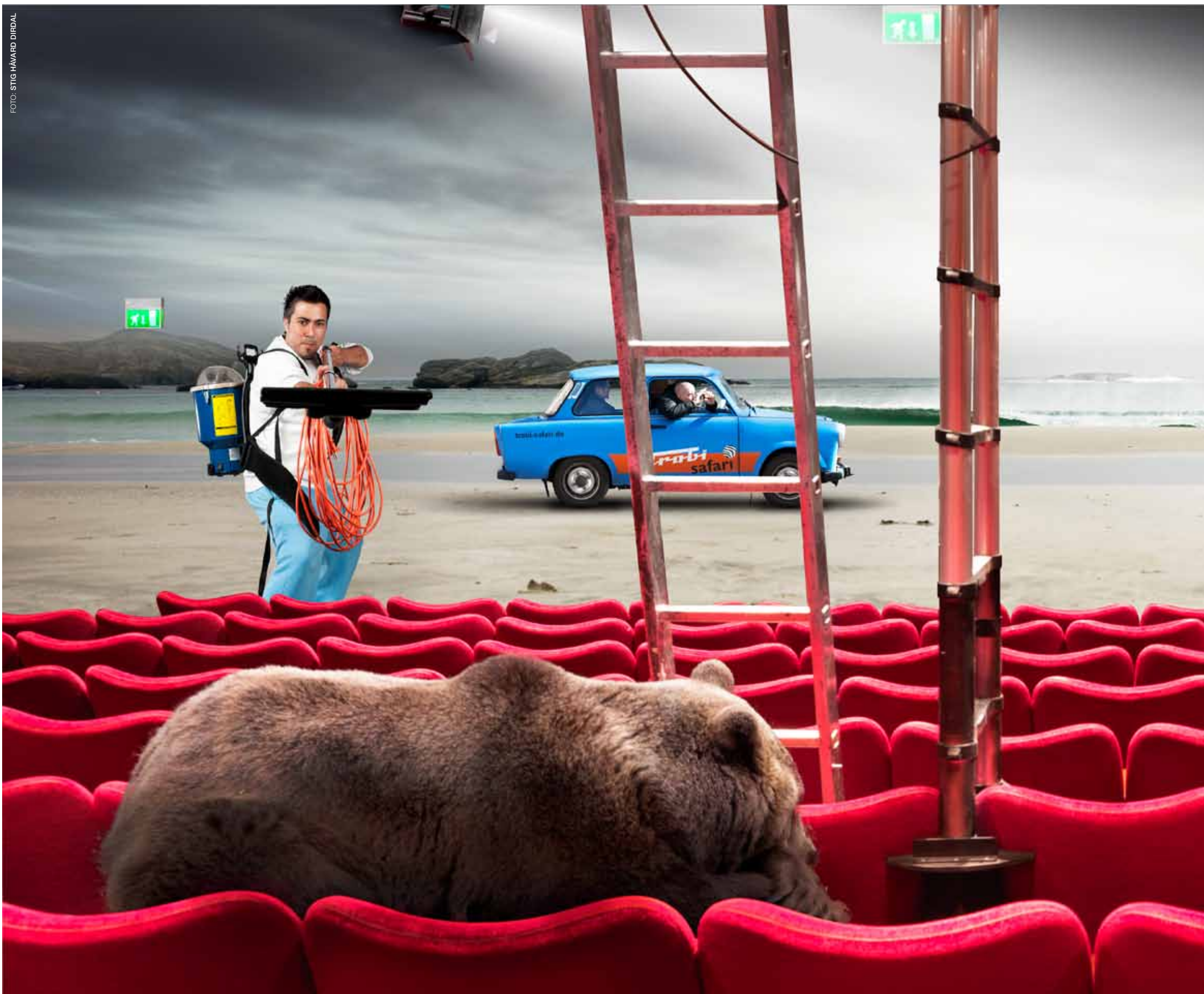
"Det er begrenset hvor mange ganger du kan fikse en gammel bil".

Rogaland og Stavanger har vokst. Det er behov for fornyelse. Det er behov for et nytt teaterhus som kan fylles med skaperglede på samme måte som dagens hus har gjort i om lag 130 år.

For hele fylket vil det være av stor betydning at det kulturelle samlingspunktet som Rogaland Teater er får et nytt hjem. Et hjem som har plass til kreativiteten. Et hjem som kan huse enda mer skaperkraft enn hva de første 130 årene har produsert.

Teatrets status i dag gjør at institusjonen hvert år tiltrekker seg kunstnere av nasjonal og internasjonal klasse. Teatret er også en viktig del av identiteten for regionens befolkning. Rogaland Teaters potensiale til å videreutvikle seg som et kraftsentrum for scenekunst i regionen er således enestående.

Det må legges til rette for at 130 års tradisjon for scenekunst blir videreført i et nytt teaterhus. Tiden er overmoden for seriøst å starte arbeidet med et nytt hundreårsprosjekt. Det er nødvendig for å videreføre teatrets lange rolle som kulturbærer. Det er viktig for en videre positiv utvikling av Rogaland som et dynamisk vekstfylke, og det er sentralt for å styrke Stavanger-regionen som en av landets mest kreative kultursoner.

ALT ER EN SCENE HVA SKAL DET NYE STEDET VÆRE?

Rogaland trenger et teaterbygg for nåtid og fremtid. Jeg skulle gjerne sett det i Sandnes, men med respekt for teatrets lange historie i Stavanger bør det bygges i fylkeshovedstaden. Helst i gangavstand til jernbanen.

Anders Netland
Kulturhussjef
Sandnes kulturhus

FOLK SKAL SE TEATER DE ALDRI HAR SETT FØR

Fremtidens teater deltar i en større fortelling enn det som i dag forbindes med å sitte i en sal. Teaterstedet - det sceniske rommet - vil utvides til å gjelde alle arealene knyttet til et nytt bygg. Det vil si at alt fra uteområder, fasader, vrimlesoner, restaurant og bar, til trappeløp og heiser vil kunne være iscenesatte rom. Dette betyr at de rammene publikum i dag forbinder med en teateropplevelse sprenkes. Dette åpner også for at et mangfold av kulturaktører kan inviteres til å skape innhold i den inkluderende fysiske strukturen som det nye teaterhuset skal være.

Målet er å imøtekomme kulturelle, språklige og religiøse særtrekk i befolkningen, slik at teatret blir en del av alle innbyggernes sceniske fortelling. Teatret skal spille det samfunnet vi lever i: Det er i dag over 200 nasjonaliteter i Norge, og det nye teatret må også tilpasse seg en mer mangfoldig befolkning. Det handler om å legge til rette for universell utforming på både fysisk og åndelig plan.

Utviklingen går i retning av at publikum vil få, og etter hvert forvente å få, overraskende

og sterke opplevelser fra alle kanter. Teateropplevelsen begynner lenge før du har satt deg – hvis du får lov å sitte i det hele tatt. Rent teknisk betyr det at hele huset er tilrettelagt for lyd, lys, bevegelige elementer og fleksible romløsninger slik at normal sceneforståelse utvides.

I tråd med teatrets sentrale funksjon som identitetsmarkør for en befolkning, at teatret eies av mange, er det naturlig at teaterstedet oppleves som sentralt og inviterende. Stedet skal tilkalle oppmerksomhet, få oppmerksomhet og gi oppmerksomhet.

Rogalands nye teater skal også være verdens første bærekraftige teater. Miljøperspektivet skal være gjennomgående i all tenkning – fysisk, organisatorisk og kunstnerisk. Grønn profil i input og output. Teatret skal etterlate seg kunstneriske spor – ikke karbonspor.

ET FREMTIDIG ROGALAND TEATER I ET INTERNASJONALT PERSPEKTIV

Dagens scenekunst er mangfoldig og i stadig utvikling. Dette blir særlig tydelig når vi løfter blikket og ser på kunstformen i et overnasjonalt perspektiv. Viljen til utvikling og nytenkning er stor innenfor feltet, både

i forhold til de historier som fortelles, virkemidlene som brukes, teknologiske nyvinninger, formidlingsteknikker og utforskning av de kunstneriske prosessene. Gjennom dette blir nye uttrykk som peker mot hva vi kan vente oss innen teaterkunsten i fremtiden skapt. Slik blir nye fortellinger og tema virkeliggjort for scenen på en måte vi tidligere ikke har opplevd.

Ser man fremover avtegner tendensen til sjangeroverskridelse og tverrfaglighet i kunstprosessen seg tydelig. En rekke av dagens kunstnere arbeider i krysningpunktet mellom teater, dans, performance, tekst, billed-, lyd- og videokunst. Denne typen samarbeid vil bare øke i tiårene fremover. Kompetansen i det tverrkunstneriske feltet genererer nye og interessante måter å fortelle historier på. Vekselbruken bygger ned de tradisjonelt sett vanntette skott mellom kunstformene og stiller den institusjonelle teatermodellen overfor nye utfordringer.

Stadig flere forestillinger utforsker kommunikasjonen og samspillet med publikum. Vi ser stadig oftere kunstnere som direkte spiller av lokale eller globale saksforhold og historier både i prosessen

DEN NYE SCENEN – et rom uten begrensninger.

Jeg vil peke på to kjennetegn ved Rogaland Teater – kvalitet og fornyelse. Med vilje til å skape og mot til å tenke nytt, har Rogaland Teater alltid vært et friskt pust. Ingen andre har arbeidet så insisterende og systematisk med barne- og ungdomsteater. For å beholde sin posisjon som spydspiss på teaterfeltet, fortjener Rogaland Teater nå å få et fremtidsrettet og moderne teaterbygg. I et nytt hus vil Rogaland Teater garantert gå videre i arbeidet med å vitalisere norsk teater.

Ellen Horn
Teatersjef
Riksteatret

frem mot forestilling eller gjennom teatersalens konfrontasjon. Direkte interaksjon er også essensielt i det stadig mer vanlige ambiente teateruttrykket. Publikum involveres og dras inn i oppsetningen som et sosialt rom – før, under og etter forestilling. Denne type publikumsinvolvering krever fleksible scenerom som, i større grad enn hva den tradisjonelle hoffteaterarkitekturen innbyr til, åpner opp for samspill mellom scene, sal og foajé.

Den levende scenekunsten er øyeblikkets kunst. Et direkte møte mellom levende mennesker som sammen skaper det som skjer. Men ny teknologi, det være seg scenetekniske og audiovisuelle nyvinninger eller bruk av teknologi fra sammenhenger hittil ubenyttet til scenekunstbruk, har allerede utfordret tanken om hva teater er, dets muligheter og begrensninger. Den overskridende utforskningen av et multimedialt uttrykk ser vi allerede i dag eksempler på, gjerne i forestillinger som søker å belyse og utvikle tradisjonen ved hjelp av samtidens virkemidler og forståelse.

FREMTIDENS TEATER

Fremtidens teater vil romme stadig flere

estetiske uttrykk. Dette vil stille krav til åpenhet og fleksibilitet. Det vil også stille krav til teaterinstitusjonenes utstyrsark og fysiske muligheter. Behovet for et scenerom som er preget av fleksibilitet, flerbruksvennlighet, sikkerhet og effektivitet avtegner seg og kan oppsummeres gjennom begrepet "et bevegelig, transformativt rom".

Et slikt teaterrom vil kunne tilpasse seg det uttrykk kunstnerne ønsker å fylle det med, estetisk visuelt og formidlingsteknisk.

DET NYE ROGALAND TEATER

Fremtidens kunstneriske og tekniske krav vil forandre et teaterbygg som skiller seg markant fra dagens hus. Fremtidens Rogaland Teater må være et hus med større scenetekniske muligheter, som blant annet innebærer dreiescener, hydraulikk og sceneheis, rommelige sidescener og magasiner, oppgraderte lys-, lyd- og AV-systemer, samt scenetårn med sikkert og fleksibelt scenetrekk. Rent fysisk vil det synlige scenerommet kun utgjøre en sjettedel av det totale scenevolumet. Den fremste kvaliteten med dagens Hovedscene er nærheten mellom sal og scene. Denne kvaliteten vil også et nytt teaterbygg kunne oppnå

gjennom effektive, romlige løsninger og der plasseringen av skuespillere, musikere og tilskuere er foranderlig.

De mindre scenerommene ved et nytt teater må også være fleksible for å kunne møte de estetiske og tekniske behovene som fremtidens teateruttrykk krever.

Det bevegelige, transformativt scenerommet vil skape nye fysiske og romlige muligheter til et teater hvor skuespilleren fortsatt står i sentrum. Det er også viktig å påpeke at et nytt teaterhus må reises på scenekunstens premisser, basert på teaterhistoriens 3000 år gamle tradisjoner.

Teatrets fysiske plassering er også viktig i forhold til byutvikling, og publikums bruk og opplevelse av teaterbygningen. At teatret oppleves som lett tilgjengelig, at det er naturlig å tilbringe tid i lokalet før, under og etter forestilling er egenskaper som ikke finnes i dagens hus. Et nytt teaterbygg vil øke mulighetene for at flere går i teater, og at nye bevegelses- og bruksmønstre etableres. Dette vil kunne øke teatrets muligheter til sosial inkludering.

Kunsten som formidles i Rogaland Teater varer alltid lengre enn forestillingen. Vi får noe med oss videre. Bygningen som teatret befinner seg i, er også så mye mer enn en scene. Teatret er en viktig institusjon for byens identitet, og plassering er essensielt for byutviklingen i Stavanger. Høyre vil jobbe for at Rogaland Teater får det bygget både byen og teatret fortjener.

Christine Sagen Helgø
Ordfører kandidat
Stavanger Høyre

''ET EVENTYR FOR FREMTIDEN'' – MULIGE SCENARIER

Fylket trenger et teater som når ut til alle. Vi trenger Rogaland Teater som en scene for alle.

Tom Tvedt
Fylkesordfører i Rogaland

Ideene og visjonene om hva et fremtidig teater kan romme er mange. Gjennom visjonsarbeidet, der alle teatrets ansatte deltok, har det dukket opp hundrevis av forslag.

Hvordan kan et teater se ut i 2020, og hva slags rolle kan det spille i regionen? Her er et av mange mulige scenarier – et eventyr for fremtiden:

''I august 2020 åpner regionens nye praktbygg for scenekunst i Stavanger sentrum. Det ligger ved sjøen med vid utsikt mot himmel og hav.

Huset er et nav i byens kulturliv. Det er nå mulig å gå langs Den blå promenade fra Bjergstedparken, via Dansens Hus ved Utenriksterminalen, det nye teaterhuset og Oljemuseet og videre langs en grønn promenade østover til Tou Scene.

Realiseringen av Bjergsted- og Tou-visjonen har etablert livskraftige, kreative og internasjonale miljøer for musikk og visuell kunst. Gjennom arbeidet med Stavanger kommunes kulturarenaplan ble det klart at et nytt bygg for scenekunst ville løse mange utfordringer og gi mange nye muligheter.

Allerede tidlig på 2000-tallet hadde Rogaland Teater konkludert med at teaterbygget i Kannik ikke hadde de utviklingsmulighetene som var nødvendige for at teatret skulle vokse i takt med de kunstneriske visjonene og regionens befolkningsvekst. Det gamle teaterbygget hadde i løpet av sine 130 år blitt et umoderne, vedlikeholdskrevende og begrensende bygg for teaterdrift.

I det nye huset har teatret fått en stor hovedscene med plass til 600 publikummere, og en rekke bispener åpner opp for stor variasjon i kunstneriske prosjekter. Flere scener gjør det mulig å differensiere tilbudet.

Forestillinger på dagtid er vanlig, særlig rettet mot det litt eldre publikum. Det blir kjørt tre sesonger på teatret, og scenespråket veksler mellom norsk og engelsk.

Barne- og ungdomsteatret har også flyttet til det nye bygget. BUT har nå i 2020 etablert seg som en av de ledende institusjonene i Europa innen opplæring og produksjon av teater for og med barn og unge. Det er blitt et kompetansesenter som er etterspurt både i Norge og internasjonalt.

MUST Museum Stavanger tok gladelig i mot både det gamle teaterbygget og Teaterhallen. De hadde behov for mer plass både til utstillinger, lager og kontorer. Den nye muskelbunten med kreative krefter innen scenekunst har sammen med Bjergsted og Tou Scene gitt grobunn for en rekke større og mindre virksomheter innen kulturbaserte næringer.

TIDEN SOM KOMMER.

Mat- og reiselivsnæringen har også vokst og lever svært godt sammen med kulturnæringen. Det er det totale tilbudet som gjør regionen så interessant og spennende for turister og besøkende.

Fra sjøkanten kan man se på fjordbåtene som frakter mennesker fra den renoverte havnen og inn i regionens kanskje største turistattraksjon, Ryfylkefjordene. Etter en slik tur kan man velge i kulturtilbud av høy klasse. Turistene kan for eksempel se en teaterforestilling på engelsk i det nye huset for scenekunst. Til slutt kan man spise og drikke godt i en av byens mange restauranter. En mulighet er teaterbyggets egen restaurant på taket med utsikt over sjøen”.

Teatersjef Arne Nøst er fremtidsoptimist:

”Den levende kunsten kommer til å øke i verdi. Det har allerede skjedd, og denne utviklingen kommer til å fortsette. Man ønsker å komme nærmere det skapende øyeblikket. Det er en verdi som ikke kan digitaliseres bort”.

Her er et eksempel på kreativiteten som kom fra de ansatte under visjonsdagene:

”I en verden der regionene er større, landegrensene utvisket, strandlinjen fire meter høyere og der midtbyen i Stor-Rogaland (Søndre Hordaland + Vest-Agder) heter ”Sandanger”, og er mer kjent for kunst enn for olje, ligger det store pulserende havørnreiret og våker over porten fra Nordsjøen, Jæren og fjellene innante. Dette teaterstedet ligner en hemmelig hage, en organisk romfartstasjon og er alle barns yndlingshus. Dette er Rogaland Teater. Et teater som strekker seg over Breiavatnet og stasjonsområdet og binder sammen teatermuséet, den nye kunstsolen, det gamle teaterbygget og danner et teaterstred”.

Innbyggerne i hele Rogaland trenger Rogaland Teater som en oase for levende og lekende kunst. Derfor må vi lytte når Rogaland Teater sier at de har vokst ut av sine eksisterende lokaler. Parallelt med Rogaland Teaters arbeid for nytt teater, jobber Haugesund Teater med å reise Haugesunds første og eneste teaterscene. Jeg håper at begge teatre innen 2020 har de fysiske rammevilkår som skal til for å gi hele Rogaland utfordrende, utviklende og underholdende teateropplevelser.

Birgit Amalie Nilssen
Teatersjef
Haugesund Teater

KJELLERTEATRET

SELSKUTER VAR MODERNE EN GANG .

ROGALAND FYLKE

BEFOLKNING

Stavanger-regionen¹ er Norges tredje største byregion, landets energihovedstad og var europeisk kulturhovedstad i 2008. Rogaland har hatt en sterk befolkningsvekst de siste ti årene og er et av de fylkene i Norge med sterkest vekst. Innenfor dette skal Rogaland Teater fremstå som en sosial arena og være en naturlig møteplass for regionens befolkning. Teatret har i dag betydelige begrensninger i forhold til å utvide og utvikle sitt tilbud til publikum.

Kulturvekst, og ambisjoner om å spille en rolle i internasjonal målestokk, er betinget av en viss konsentrasjon av fag- og kompetansetilbud. Det blir stadig viktigere å tilrettelegge for at større deler av denne kompetanseutviklingen i større grad kan skje i storbyregionene utenfor Oslo. Både fordi en fortsatt vekst innenfor kultur innebærer større forpliktelser enn hovedstaden kan bære alene, og fordi den har betydning for den generelle utviklingen og utbyggingen av infrastruktur i de sterke vekstområdene.

vekstområdet utenfor Oslo. Regionen er velsignet med tunge internasjonale miljøer, og det er nødvendig å styrke dette området som et kulturelt tyngdepunkt i landet.

Et felles regionalt kulturmarked

Rogaland Teater har Rogaland, og særlig Stavanger-regionen, som nedslagsfelt. Befolkningen i fylket nådde 428.000 i 2010 og er ventet å komme opp i 556.000 i 2030. Sterk befolkningsvekst i seg selv har mye å si for dimensjoneringen av kulturtilbudet i regionen.

Det bor cirka 124.000 innbyggere i Stavanger, og prognoser viser at befolkningen vil vokse med nærmere 40 prosent frem mot 2030. Ser man i tillegg på de omliggende områdene og kommunene som et storbyområde, vil dette tallet i følge fremskrivninger ligge på rundt 298.000 i 2030.²

Kulturbrukerne lar seg ikke begrense av kommunegrensene, og for de som bor i Sola, Randaberg og Sandnes utføres de fleste kulturaktivitetene hyppigere i Stavanger enn i egen kommune. Dette betyr at Rogaland Teater betjener hele storbyområdet som kjerneområde.³

Fylket nord – sør

Rogaland Teaters virksomhet må i fremtiden sees i en bredere regional sammenheng enn det dagens fylkesinndeling gir uttrykk for. Et utvidet samarbeid mellom Rogaland Teater og Haugesund Teater er i startgroppen, og et slikt samarbeid mellom nord- og sørfylket kan på sikt øke publikumstilstrømmingen mellom nord og sør på kulturfronten.

Befolkningsutvikling, sentralisering og kulturkonsum

Vekst preger norsk kulturliv. Tall fra publikasjonen *Kulturstatistikk 2008* viser blant annet til en publikumsvekst innen teater og dans, økning i kinobesøket og stabile besøk ved landets muséer. Tall fra *Kultur- og medieundersøkelsen 2008* viser at 53 prosent av befolkningen hadde vært på teater, musikal eller revy de siste 12 månedene, mot 49 prosent i 2004. Det har også vært vekst i tildelingene til kultur på både statlig, regionalt og kommunalt nivå. *Forbrukerundersøkelsen 2006-2008* viser at utgiftene til kultur og fritid fremdeles er den tredje største utgiftsposten i norske husholdninger, med 12 prosent. Sentralisering vil fortsatt prege Norge. Dette gjelder særlig i områdene rundt de store byene. Sentrale kulturinstitusjoner vil få en stadig viktigere rolle i by- og nærings-

utvikling rundt storbyene og vil måtte gi et kvalitetstilbud til stadig flere brukere. Vi vet at kulturkonsumet øker jo nærmere en by man bor. Stavanger-statistikken viser at storbyområdet Sandnes/Stavanger vil flytte seg sør- og østover, og vi vil se en enda større fortetting i regionen.

Fylket trekker stadig til seg skapende mennesker. Tilstrømmingen av kreative mennesker med skapertrang er stor. Disse menneskene kommer fordi regionen har en godt utbygget kulturell infrastruktur, god kapitaltilgang til prosjekter, høy kompetanse på kunst- og kulturproduksjon og et kulturmiljø preget av samarbeid og nyskaping. Næringslivet og politikerne i regionen har våget å satse på kultur og opplevelser gjennom strategiske grep og konkrete tiltak. Gevinstene er store og blant de viktigste resultatene er unike kunstopplevelser, tilflytting av kompetent og kvalitetsbevisst arbeidskraft, høy vekst i næringene knyttet til kultur, reiseliv og opplevelser og en region preget av optimisme, innovasjon, kreativitet, livskraft og livskvalitet.

DAGENS UTFORDRINGER, FAKTA OG BAKTEPPE

FORVENTET BEFOLKNINGSVEKST FOR ROGALAND ER BETYDELIG.

Alder, utdanning og innvandring

Flere andre faktorer virker inn på kulturkonsum, blant annet alder og utdanning. Andelen eldre vil øke til nærmere 14 prosent av Norges befolkning i 2030, og eldreandelen vil fortsette å øke kraftig frem til 2060. En stor andel eldre med høy utdanning og høye inntekter vil fortsette å stille krav til et kulturtilbud med høy kvalitet. Statistikk viser at jo høyere gjennomsnittlig utdanningsnivå, desto større er kulturkonsumet. Samtidig med at eldreandelen øker, vil også andelen innvandrere øke i regionen. Den befolkningsveksten Stavanger-regionen har i dag er basert på innvandring, og andelen vil fortsette å øke. I Oslo er 25 prosent av befolkningen innvandrere i dag. Det samme tallet vil vi nå i Stavanger-regionen i løpet av 10 til 20 år. I Stavanger er prosentandelen 13,9 prosent i dag. Inkludering av disse nye befolkningsgruppene er et politisk mål, og en oppgave de store kulturinstitusjonene har fått i oppdrag å imøtekomme. Denne delen av befolkningen kan komme til å stille nye krav til kulturtilbudet i fremtiden, og for alle store kulturinstitusjoner vil det bli en utfordring å dekke og møte disse behovene.

NÆRINGS-LIV

Regionen er tyngdepunktet innenfor norsk olje- og energivirksomhet, og Stavanger har status som Norges energihovedstad. Den rivende industrielle utviklingen regionen har vært gjennom de siste 40 årene har resultert i et innovativt og ekspansivt næringsliv.

Mange internasjonale virksomheter er representert her, og næringslivet har en stor andel arbeidstakere med høy utdanning. For å være attraktiv for bosetting og etablering av nye bedrifter, er det viktig at regionen har et bredt og allsidig kulturtilbud, som holder et høyt nivå. Næringslivets interesse for Rogaland Teaters tilbud kommer til uttrykk på flere måter. De to mest sentrale områdene er som deltakere på teatrets ulike forestillinger og arrangementer, og som samarbeidspartnere.

Det er viktig å merke seg at stadig flere bedrifter etterspør utvidet tilbud i forbindelse med forestillingene. De ønsker en større totalopplevelse med for eksempel bespisning og lokaliteter til å pleie sine ansatte og kunder i tilknytning til kulturopplevelsen. Det er rimelig å anta at teatret har et stort potensial

for økt billettsalg dersom institusjonen får fasiliteter som er bedre tilrettelagt for dette.

Næringslivets interesse for Rogaland Teaters tilbud kommer også til uttrykk gjennom samarbeidspartnere. Teatret har knyttet til seg flere samarbeidspartnere de siste årene. Disse bruker teatret aktivt både i form av profilering, arrangementer på teatret og til kompetanseoverføring til ansatte og kunder.

Samarbeidspartnere tilfører teatret viktige økonomiske midler som bidrar til å løfte det kunstneriske tilbudet. Felles for avtalene er at veldedighetsaspektet er minimalt. Samarbeidspartnere har en genuin forståelse av at det kulturelle tilbudet er kvalitativt viktig for utviklingen av regionen. Teatrets hovedsamarbeidspartner, Sparebank1 SR-Bank, påpekte nettopp dette i en sesongbrosjyre:

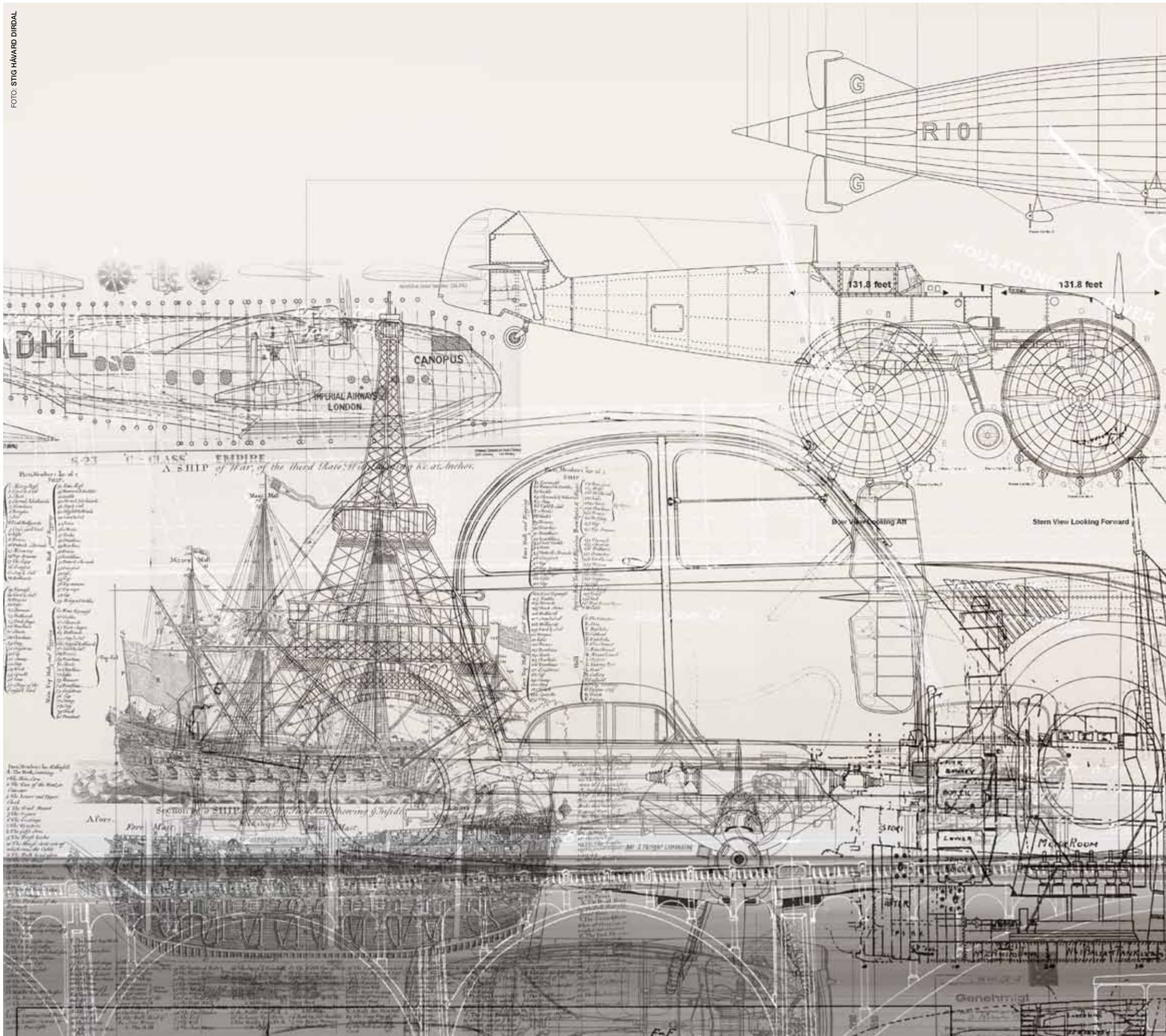
"Rikelig tilgang på gode kulturopplevelser gjør vår region mer attraktiv for bosetting og etablering av nye bedrifter. I dette perspektivet spiller Rogaland Teater en sentral rolle og har gjennom mangfold og kvalitet skapt entusiasme for god scenekunst."

Med tanke på at teateret ble bygd i en tid da publikumsgrunnlaget var 10% av hva det er om få år, kan man virkelig si det er et berettiget grunnlag for et nybygg. Et nytt tilbygg på eksisterende bygningsmasse er ikke spesielt framtidrettet med den virksomheten som skal tilpasses framtidens kunstuttrykk. Det vil også bidra til å forvirre publikum i et fra før trangt og ulogisk bygg. Ulogisk som i ikkesjarmerende. Skal Stavanger håndtere den kommende befolkningsøkningen må basisbehovene være dekket, og innen kulturfeltet er et institusjonsteater med rom for utforskning, lekenhet og skikkelige publikumsfasiliteter et av de absolutt viktigste basiselementene.

Det er helt naturlig å se Rogaland Teater som kompetansesenteret for scenekunst i regionen. Det er her tyngdepunktet og potensialet til videre kompetansebygging ligger. Det kan derimot ikke gjøres alene, og Tou Scene ser oss selv som en naturlig samarbeidspartner videre. Spesielt med tanke på produksjonslokaler, der vi i større grad har mulighet til å tilby fleksible løsninger og således kan være en viktig partner, men også nettverksbygging med lokale, nasjonale og internasjonale aktører. Vi krysser fingrene for at regionens berømte evne og vilje til å gjennomføre riktige valg gir utslag for teaterets ambisiøse framdriftsplan.

Per Arne Alstad
Daglig leder
Tou Scene

Rogaland Teater er en viktig kulturformidler for både store og små i en region med sterk befolkningsvekst. Dagens teaterbygning er både kjent og kjær for mange. Tiden er likevel inne for å forandre for å bevare. Nytt teaterbygg vil gi Rogaland Teater muligheten til fremdeles å kunne tilby kvalitetsforestillinger som engasjerer, provoserer og begeistrer og teateret kan hevde seg både nasjonalt og internasjonalt. Jeg ønsker Rogaland Teater lykke til videre i prosessen.

Janne Johnsen
Fylkesordførerkandidat
Høyre

INFRASTRUKTUR, SAMFERDSEL OG MILJØ

På mange måter kan vi i dag si at "alle veier leder til Rogaland Teater". Den sentrale beliggenheten gjør det mulig for hele fylket å ta del i kulturtilbudene ved teatret. Med buss, tog, ferje, sykkel eller bil er veien kort til Teaterveien 1.

Stavanger lufthavn, Sola, er den tredje største lufthavnen i landet med ca 3,6 millioner passasjerer årlig. Store utvidelser av flyterminalen sto ferdig i 2010, i tillegg til et nytt flyplasshotell. Flere større utbedringer og utbyggingsprosjekter er planlagt i årene fremover for å imøtekomme behovene til regionens næringsliv og befolkning.

Samferdsel er et sentralt felt i regionens videre utvikling. Nye samferdselsløsninger som Rennfast og Finnfast har for eksempel økt teatrets publikumsgrunnlag. Dobbeltspolet jernbane og veiprosjektene sørover har også gjort regionen mindre.

Fremtidige prosjekter som Rogfast og Ryfast vil redusere avstander og reisetid i fylket. Dette betyr at teatret vil kunne fortsette å øke publikumsgrunnlaget utover den naturlige befolkningsveksten i regionen. Det er også mulig å se for seg at interessen fra de delene

av næringslivet som tidligere har vurdert avstanden til Stavanger som for lang vil øke.

Et utvidet samarbeid med Haugesund Teater kan bli en naturlig følge av forbedrede transportveier. Dette vil også gjøre begge teatrene i stand til både å nå et større publikum, og Rogaland Teater vil få mulighet til å utvide næringslivssamarbeidet nordover.

SENTRUM - HAVN

Det er naturlig å mene at et eventuelt nytt teater bør ligge sentralt i Stavanger sentrum med nærhet til kollektivtilbud, sjøkanten og andre sentrumsaktører. Det er også naturlig å se for seg at et moderne bygg for scenekunst vil kunne være en turistattraksjon i seg selv, slik Den Norske Opera & Ballett (DNOB) har blitt i Oslo.

Stavanger har småbyens sjarm og storbyens fasiliteter. Sentrumsområdene syder av liv året rundt. Rogaland Teater er en viktig del av byens identitet i dag, og denne posisjonen er det et klart mål å bevare og videreutvikle. Et teater i hjertet av storbyen vil kunne dra veksler på byens muligheter, og i tillegg bære med seg kvaliteter som gjør byen til et spennende sted å besøke, både for lokalbefolkningen og tilreisende.

Havneaktivitet har alltid spilt en viktig rolle i regionen, ikke bare økonomisk, men også næringsmessig og som en del av miljøet i byen. Stavanger blir av verdens ledende cruiseoperatører ansett som et spesielt attraktivt anløpssted sommerstid. Et stort mangfold av attraksjoner og kaier kan ta imot og betjene selv de største cruisefartøylene, og gjennom for eksempel engelskspråklige forestillinger kan dette utvide teatrets publikumsgrunnlag. I tillegg til å være en sentral cruisehavn er havnen også et senter for passasjertrafikk til områdene rundt bysenteret.

REGIONALUTVIKLING

Sammenhengen mellom kreativitet, kultur, kunst og økonomi er blitt et viktig tema de siste årene både i Norge og internasjonalt. Dette henger sammen med at veksten i den såkalt kreative økonomien er sterkere enn den alminnelige økonomiske veksten. Videre er det en bred erkjennelse av at kunst og kultur er med på å skape attraktive miljøer og er en sentral del av regionale utviklingsstrategier. I Rogaland fylkeskommunes fylkesplan heter det blant annet at "et godt kulturtilbud bidrar positivt til folks trivsel og levekår. Utvikling av kultur som næring kan bidra til utvikling av gode, levedyktige kulturmiljøer i alle deler av fylket".

TEKNISK OG KUNSTNERISK ARV

I løpet av 130 år med teaterdrift har Rogaland Teater opparbeidet seg en betydelig kunstnerisk og kulturell kompetanse, som beriker den daglige driften. Den tekniske arven i form av 130 år gammel byggmasse er derimot en ressurskrevende belastning.

Teatret er vår eldste kulturinstitusjon, men fortsatt vår fremste tankeformidler.

Tanker formidlet gjennom dialog og handling - til ettertanke for egenforståelse. Dette forstod Stavangers 20.000 innbyggere da teatret ble bygd.

At egenforståelsen fortsatt er grunnlaget for vår kollektive trivsel, må vi 220.000 mennesker i dagens Stor-Stavanger erkjenne. Regionen trenger en ny teaterbygning - en tankesmie formet som et moderne teater - "et bevegelig transformativt rom"...

Jostein Soland
Adm. direktør
Stavanger

Et sterkt og modernisert Rogaland Teater vil være med på å heve standarden og omfanget på kulturtilbudet for regionens innbyggere. Denne satsningen er viktig og nødvendig, både ut fra kulturens egenverdi og ut fra den betydningen kulturen har i et næringsperspektiv. Det er viktig å sikre at kultursatsningen gir regionen langsiktige gevinster – både i form av varig økt attraktivitet, og i form av vekst i kulturbaserte næringer.

STATENS INNSATS I REGIONEN OG INNEN KULTURFELTET

Innovasjon, dristighet og nyskaping er begreper som ofte brukes til å beskrive Stavanger-regionen. Resultatene som oppnås i regionen og fylket står ikke uten videre i stil med de statlige overføringene både generelt og på kulturområdet. I Rogaland har det imidlertid aldri vært tradisjon for å bruke for mye tid og krefter på å klage til Staten. Det hersker en tydelig stolthet over at regionen greier å skape resultater, selv om det finnes en skjev fordeling.

Da Bjergsted-visjonen ble presentert for rundt ti år siden, ble det vist til tall som understreket at Stavanger-regionen fikk dårlig uttelling sammenlignet med Oslo-, Bergen-, og Trondheim-

regionene når det gjelder statlige investeringer.⁴ Denne skjeve fordelingen har ikke blitt rettet opp de ti siste årene.

Agderforskning gjennomførte i 2009 en bred gjennomgang av statens ressursinnsats på kulturfeltet⁵. Den viste at Oslo mottar opptil fire ganger så mange kroner per innbygger til kulturformål som øvrige landsdeler. Rapporten så på hvordan kulturpotten på statsbudsjettet blir fordelt, og når tallene blir brutt ned på fylkesnivå kommer Rogaland dårlig ut. Se egen tabell.

Da rapporten ble lagt frem innrømmet daværende kulturminister Trond Giske at de store forskjellene kan være et problem.⁶

Han viste imidlertid til at de store nasjonale institusjonene i Oslo, som for eksempel Operaen, spiller en viktig rolle for hele landet. I etterkant av avisoppslagene om den skjeve fordelingen uttalte Stavanger-ordfører Leif Johan Sevland at hans erfaring er at Stavanger blir hørt i hovedstaden. Han la imidlertid til at regionen har store behov på kulturfeltet, og at staten er en viktig aktør⁷.

Regionale kulturkroner i 2009⁵ (antall kroner per innbygger):

Oslo	4461
Nordland	1420
Finnmark	1291
Sør-Trøndelag	1158
Troms	1039
Hordaland	972
Vest-Agder	945
Oppland	669
Rogaland	647
Sogn og Fjordane	637
Nord-Trøndelag	626
Hedmark	575
Østfold	567
Møre og Romsdal	548
Telemark	516
Buskerud	424
Aust-Agder	412
Vestfold	385
Akershus	335

⁴ "Statens investeringer i fylker og regioner 1989-1998. AsplanViak 2000

⁵ Kulturen og det regionale Norge – Agderforskning 2009.

⁶ Stavanger Aftenblad 3. desember 2009

⁷ Stavanger Aftenblad 4. desember 2009

DAGENS SITUASJON

Rogaland Teater bærer på en unik kulturarv og har siden etableringen vært et kreativt senter i byen. Det er en forutsetning for videre utvikling av teatret at de betydelige historiske, kunstneriske og menneskelige kvalitetene blir ivaretatt og styrket.

HISTORIE

Hovedscenen ved Rogaland Teater stod klar til åpningsforestilling søndag 15. april 1883. Stavanger hadde på dette tidspunktet rundt 20.000 innbyggere. Den kjente arkitekten Hartvig Sverdrup Eckhoff tegnet teaterbygget. Økonomiske begrensninger umuliggjorde et praktbygg, men arkitekten hadde fullmakt til å tegne en bygning i "proper stand" til den nette sum av 59.000 kroner.

Teatret ble utformet i såkalt pseudorenessansesstil. Teatersalen med plass til 500 tilskuere (senere redusert til 375) ble prioritert. Dette gikk imidlertid på bekostning av plass til andre viktige oppgaver bak teppet, som for eksempel skuespillergarderobes og sceneavdeling. Ved åpningsforestillingen ga avisen rosende omtale av skuespillerprestasjonene, men var en smule kritisk til den begrensede garderobeplassen og de trange inn- og utgangsdørene til selve teaterlokalet.

Trange kår er med andre ord ikke noe nytt i teatrets historie. En lang rekke tilbygg har sett dagens lys i løpet av historien. Det første tilbygget, med toaletter måtte for eksempel reises allerede i 1895. Tilbygget med skuespillergarderobes og bakscene kom i 1900, verkstedsfloøyen sto klar i 1920, ny hovedinngang ble presentert i 1951, og hovedsalen ble bygget om i 1959 og i 1974.

I 1971 ble det bygget skuespillergarderobes og lufteterrasse ved dagens hovedinngang. Intimscenen med kontorer og dagens kantine var på plass i 1974, og scenetårnet ble bygget i 1980.

20 år senere, i 2001, kom tilbygget med verksteder, systue, nytt inngangsparti og administrasjon. I 2003 overtok Rogaland Teater Stavanger gamle turnhall, som ligger vegg i vegg med teatret. Bygningen ble fullstendig rehabilitert, og Teaterhallen sto ferdig i 2007.

Rogaland Teater har gjennom hele historien utnyttet sine fasiliteter maksimalt, men historien har med all tydelighet vist at store kulturinstitusjoner må bygges med langsiktige perspektiver.

ROGALAND TEATER I DAG

Høy kvalitet, kreativitet, skaperglede og stolthet fra alle ansatte preger Rogaland Teater i dag. Teatret ønsker å framstå som samfunnsorientert, deltagende og med en virksomhet som er knyttet opp mot den samtiden vi lever i.

Teatret er en av de sentrale kulturinstitusjonene på Vestlandet, og virksomheten farger regionen langt utover det som foregår på de ulike scenene. Gjennom gjesteopptredener, film, tv, manusarbeid, turnéer, foredrag og opplæring bidrar teatrets ansatte med sin kompetanse og er med på å løfte kulturlivet i fylket. Barne- og ungdomsteatret spiller i tillegg en sentral rolle som kulturbærer for barn og unge i regionen. Et moderat overslag tilsier for eksempel at over 13.000 barn og unge har vært innom som medlem i Barne- og ungdomsteatret siden oppstarten i 1957.

Teatret får jevnlig forespørsler om å bidra med sin kompetanse av andre kulturinstitusjoner i og utenfor fylket, og det er et uttalt mål fra teatrets side å dele kunnskap og erfaringer med andre.

Årlig presenterer teatret 12 -14 nye egne produksjoner på fire scener. I gjennomsnitt fremvises det årlig mellom 400 og 500 forestillinger for et publikum i snitt på mellom 90.000 og 120.000. Rogaland Teater har markert seg som et av de ledende teatrene i Norge og har opparbeidet seg nasjonal anerkjennelse for egenproduksjoner av høy kvalitet og av nasjonal interesse.

Huset preges av fagfolk med stor kompetanse. Teatrets stab er kjent for store ambisjoner og brennende engasjement. Dette kreative overskuddet ble illustrert da Rogaland Teaters stab ble belønnet med særlig heder fra Heddapriskomiteén i 2005. Dette var første gang prisen ble gitt til et helt teaterhus og ikke til en person eller produksjon.

BARNE- OG UNGDOMSTEATRET I DAG

Barne- og ungdomsteatret (BUT) har siden starten i 1957 vært et meget populært kulturtilbud med medlemmer fra hele Stavanger-regionen. Med årene har tilbudet vokst til å bli en av hjørnesteinene i regionens kulturliv. Virksomheten består i hovedsak av klubbaktiviteter for barn og unge som er interessert i teater, samt to til tre oppsetninger hvert år. Det undervises ukentlig i stemmebruk, sang, dans, improvisasjon, miming, scenekamp og generell skuespillerteknikk.

Det er forsåvidt ingenting gale med dagens teaterbygg - om ein vil leva med dei avgrensningane og den manglande fleksibiliteten det inneber. Men det ein treng i møte med framtida er akkurat fleksibilitet og høve til det mangfald i uttrykk som publikum fortener.

Svein Harry Schöttker Hauge
Skuespiller
Rogaland Teater

BUT er en viktig del av teatrets identitet, særlig lokalt i Stavanger-regionen. Det har imidlertid tatt lang tid å få den unike virksomheten kjent i resten av landet. Dette bedrer seg år for år, og både kulturministere og barneombud har rost det spesielle arbeidet Rogaland Teater gjør for barn og unge.

At BUT er en viktig og tydelig rekrutteringsarena for framtidige profesjonelle scenekunstnere er en gledelig bieffekt, men den sentrale målsetningen for BUT er naturligvis å gi barn og unge et fullverdig tilbud i dag. Det finnes ikke statistisk belegg for å hevde at de som går eller deltar i barneforestillinger som barn blir trofaste teatergjengere i voksen alder, men Rogaland Teater har tro på at satsingen på ungdomsteater vil endre dette. Dersom teatret holder på det unge publikummet til langt inn i tenårene, er det naturlig å tenke seg at de lettere finner veien til teatrets voksenforestillinger.

BUT består av 4,5 faste stillinger og nærmere 400 engasjerte medlemmer. 100 nye medlemmer ble tatt inn våren 2010. Samtidig ble tilbudet utvidet fra to til fire undervisningsdager, og timene ble utvidet fra én time til én time og 20 minutter i uken.

Målet er å vise fram fire-fem produksjoner årlig. Teaterhallen, Hovedscenen, utescener og take away-teater er arenaene BUT vil bruke.

Den ambisiøse målsetningen BUT har satt seg er å bli et internasjonalt kompetansesenter for barne- og ungdomsteater. Nasjonalt har BUT allerede en slik status, noe som blant annet merkes ved stadig flere henvendelser fra teatermiljøer, som ber om hjelp eller

trenger råd fordi de ønsker å kopiere deler av BUTs virksomhet.

Arbeidet med å bli et internasjonalt kompetansesenter har startet. Det er knyttet bånd til ulike grupper fra utlandet, og i 2012 vil etter planen den første internasjonale teaterfestivalen for barn og unge gå av stabelen i Stavanger. BUT har deltatt med både voksne og barn på flere slike festivaler i utlandet de siste sju årene.

Det er også satt i gang et omfattende arbeid med oppgradering av teaterpedagogisk fagplan, kvalitetsvurdering av organisering og innhold i klubben, kvalitetsvurdering og endring av organisasjonen og forskningssamarbeid med Norges teknisk-naturvitenskaplig universitet i Trondheim.

ROGALAND TEATERS Plass I TEATERLANDSKAPET Talentutvikling og rekruttering

Rogaland Teater har en spesiell plass i teaterlandskapet i Norge. I tillegg til å lage kvalitetsteater for folk i Rogaland, er teatret en av de viktigste talentutviklerne innen norsk teater.

I forbindelse med et jubileum på 1980-tallet, skrev teaterkritiker Erik Pierstorff at det var Rogaland Teaters skjebne å fungere som ventehall for kommende talenter. Han siktet da til at mange av landets ledende skuespillere begynte karrieren i Stavanger.

Et særdeles viktig ledd i talentutviklingen er Barne- og ungdomsteatret. BUT fungerer som en utlekkingsanstalt for norsk teater og film. Tallet på

profesjonelle skuespillere som fikk sin mest basale trening der er stort og stadig voksende. Mange tar også høyere utdanning innen scenekunst etter å ha gått gradene i BUT. I forbindelse med Barne- og ungdomsteatrets 50-års jubileum i 2007 skrev ordfører Leif Johan Sevland i sin hilsen at BUT har "blitt en av hjørnesteinene i regionens kulturliv".

En fortsatt god rekruttering er i høy grad avhengig av at Rogaland Teater er synlig i den nasjonale pressen, og at det gode ryktet opprettholdes i teatermiljøene rundt omkring i landet. På 1980-tallet ble så godt som alle teatrets oppsetninger anmeldt i Dagbladet, VG, Aftenposten og Klassekampen. Dette er ikke like enkelt i dagens mediehverdag. Det er derfor en utfordring å finne alternative kanaler for å gjøre teatret kjent i teatermiljøene utenfor Rogaland. Teatret har satset på sosiale medier og nettinformasjon det siste året og har opplevd en betydelig mer synlig profil, også nasjonalt.

Ensemblet

Ensemblet ved Rogaland Teater består av både fast ansatte og frilansskuespillere. Per 2011 har teatret 24 årsverk. En styrke ved Rogaland Teater er den lange tradisjonen med å dyrke fram et solid ensemble av dyktige skuespillere. Kombinasjonen av et sterkt fast ensemble og mange gjesteskuespillere skaper en kunstnerisk dynamikk som i en årrekke har preget Rogaland Teaters forestillinger. Teatret har også ligget i forkant i forhold til å hente inn unge og nytenkende regissører, teatersjefer og andre i de kunstneriske prosjektteamene.

Stavanger trenger horisonter som roper på oss. Rogaland Teater har med sitt hundreårsprosjekt skapt en ny.

Cecilie Bjelland
Ordfører kandidat
Stavanger Arbeiderparti

Kvalitetsnivået

Å bedømme kvalitetsnivået vil naturligvis være en subjektiv øvelse. Med bakgrunn i omtaler, anmeldelser og tilbakemeldinger tør Rogaland Teater hevde at kvalitetsnivået de siste tiårene har vært av høy klasse. Dette har også blitt dokumentert gjennom utallige Hedda-nominasjoner og -priser i mange år. Gledelig nok er det ofte samspillet i ensemblet anmelderne roser. En årsak til dette kan være at vekst og utvikling for skuespillerne står sentralt. Det hersker en kollektiv vilje til å gjøre forestillingene best mulig, og det er forståelse for at alle ledd i en forestilling er viktige. God balanse mellom unge og rutinerne i ensemblet og gjester utenfra er også et særtrekk for Rogaland Teater.

Rogaland Teater har tradisjon for å trekke til seg unge og nytenkende kunstneriske ledere. Engasjement og faglig dyktighet utenfra skaper nysgjerrighet og inspirasjon i ensemblet. Dette resulterer i et ensemble som er villige til å gå nye veier og prøve ut nye uttrykksformer slik at Rogaland Teater fremstår som et nyskappende institusjonsteater.

MULIGHETER OG BEGRENSNINGER

Det er store utfordringer knyttet til de fysiske forholdene ved teatrets bygningsmasse. Store vedlikeholdsbehov, trange kår for publikum og universell utforming er de viktigste stikkordene.

"Vi har et teater som har eksistert siden 1883. Stavanger var den gang fortsatt en veldig liten by med ca 20.000 innbyggere, og det var en meget fremsynt

og modig beslutning å bygge nytt teater. Hvis vi tenker oss noen tiår fremover, vet vi at Stavanger vil være en storby, sentralt plassert i en storbyregion. Publikum vil stille større krav, og behovene vil være annerledes enn i dag".

Teaterdirektør Merete Eik

Fysiske forhold i dag

Rogaland Teater har et administrasjonsbygg med verksteder i bra stand. Teaterhallen er bygget om i det eksisterende skallet. Den gamle opprinnelige delen med de mange tilbyggene er i dårlig forfatning både bygningsmessig og teknisk.

Den gamle bygningen fra 1883 fremstår på mange måter som et lappeteppesom er bygd etter beste evne på de små tomtearealene som Rogaland Teater besitter. Bygningen tilfredstiller ikke de kravene som i dag stilles i plan- og bygningslov og i brannforskriftene. Det er mangler både innen brannsikring, rømningsforhold og universell utforming. Intimscenen har for eksempel ikke vært tilgjengelig for bevegelsehemmede siden sommeren 2009, og teatret ble tvunget til å stenge denne scenen for all forestillingsvirksomhet fra 22. desember 2010.

Det elektriske anlegget trenger også oppgradering, og varmesystemene i foajeen fungerer ikke lenger. De fem ventilasjonsanleggene som betjener huset er over 25 år gamle og overmodne for utskiftning. Sceneriggen er utrangert og dekker ikke lenger dagens behov.

Det mest akutte er grunnvannsproblemer. Det er nødvendig å drenere hele den gamle bygningsmassen på nytt. I dag står det til tider vann inn i hovedtavlen i bygget.

Publikumsbygging

Publikumsopplevelse av en kveld i teatret starter lenge før forestillingen begynner. Teatrets egenskap som et sosialt, inkluderende rom er unik; en ambient arena hvor individer kobles sammen til et fellesskap gjennom levende historier og direkte konfrontasjoner. I teatret krysses samtalene mellom fiksjon og realitet – på scenen, i salen og i salongen.

Dagens fasiliteter setter begrensninger for teatrets ønsker om å videreutvikle rom for uformelle treffpunkter utenfor forestillingstid, både om kvelden og på dagen. Begrensningene hindrer blant annet teatret i å skreddersy opplevelser for større grupper, samt tilby særlige løsninger rettet mot spesifikke miljøer. Rogaland Teater opplever i dag at det er et stort uforløst potensial i denne formen for utstrakt publikumskontakt.

Et nytt teaterbygg vil gi nye muligheter for publikumsbygging ut over det som foreligger i dag. En bedre tilpasset teaterarena vil kunne bidra til å bygge opp samhold og ned motsetninger. Her vil tradisjonelle barrierer for kulturbruk kunne reduseres gjennom flere møteplasser, fleksible åpningstider og bredere tilbud både innen kultur og servering. Her vil ulike kunst- og kulturuttrykk kunne møtes, og publikummere i ulike aldre og med ulik bakgrunn vil kunne få et naturlig møtested – både innendørs og utendørs.

BARNE- OG UNGDOMSTEATRET DRAMATISERER PLASSMANGEL

Repertoarteater

Rogaland Teater har med få unntak alltid spilt sitt repertoar *en suite*. Det vil si at man prøver opp en produksjon, spiller den og tar den av noen uker før premiere på en ny produksjon på samme scene. Dette gjør at man, med de ressursene som er tilgjengelige i dag, akkurat klarer to produksjoner på Hovedscenen om høsten og to om våren, i tillegg til barnestykket som spiller på et annet klokkeslett.

Et teater i en by av Stavangers størrelse bør ha som mål å kunne spille forestillinger i repertoar, en modell som vil åpne opp for en rekke fordeler; populære forestillinger kan spilles over en mye lengre periode og eventuelt flyttes fra en mindre scene til en scene med større publikumsgrunnlag. Tilbudet av forestillinger vil samtidig øke da repertoarmodellen muliggjør at det til enhver tid vil kunne spilles forestillinger på Rogaland Teaters scener.

Noen definisjoner av begreper

Repertoar eller rep, ofte kalt stock i USA, er et begrep brukt i vestlig teatre og opera.

Et repertoarteater kan være et teater hvor et ensemble viser stykker fra et bestemt repertoar i en viss rekkefølge eller kombinasjon.

En suite: I rekkefølge, uten opphold; deretter, så, etterpå.

Rogaland Teater er i dag et en suite-teater.

Det er flere årsaker til at man ikke klarer flere forestillinger i løpet av en sesong. Blant disse er:

- Salen på Hovedscenen er liten, slik at det spilles mellom 35 og 40 forestillinger av alle voksenproduksjoner, og det dobbelte av barnproduksjoner, for å dekke produksjonskostnadene og møte publikums behov.
- Hovedscenen må brukes som prøvelokale i store deler av prøvetiden, fordi det ikke finnes nok tilfredsstillende prøvesaler.
- Normalt er det ikke plass for kulissene til mer enn to produksjoner i scenerommet, altså voksenstykket og barnestykket.

Rogaland Teater har i alle år klart seg bra med dette, men regionen vokser, og med det også publikums ønsker om variasjon. I tillegg vokser kravene til en forutsigbar økonomi, også hos teatrene. For at store og kostnadskrevede prosjekter skal gå med overskudd, kreves et stort antall forestillinger og høye besøkstall. Å spille repertoar betyr at man har flere forestillinger på menyen samtidig på samme scene og kan veksle mellom disse.

Fordeler og ulemper med repertoarteater

Den mest opplagte fordelen er at forestillinger som får den nødvendige publikumsoppslutning kan fortsette å spille i forhold til publikums ønsker. For publikum vil det bety større valgfrihet. For eksempel kan de velge om de vil se Ibsen tidlig i uken, eller vente til helgen og se Fosse, eller se en musikal uken deretter. Tilbudet kan også variere i språk og målgrupper.

Antallet spilte forestillinger per produksjon kan justeres etter markedets etterspørsel. Det er mer krevende å planlegge repertoar, men fleksibiliteten er tilsvarende større.

Repertoar krever flere skuespillere. Dette er både en fordel og en ulempe. Fordelen er at de enkelte skuespillerne kan prøve lengre på de dagene de ikke spiller, overtiden til faste skuespillere vil reduseres og arbeidsbelastningen avta noe. Ulempen er at skuespillere på stykkekontrakter er mer kostbare fordi de ikke benyttes alle dager.

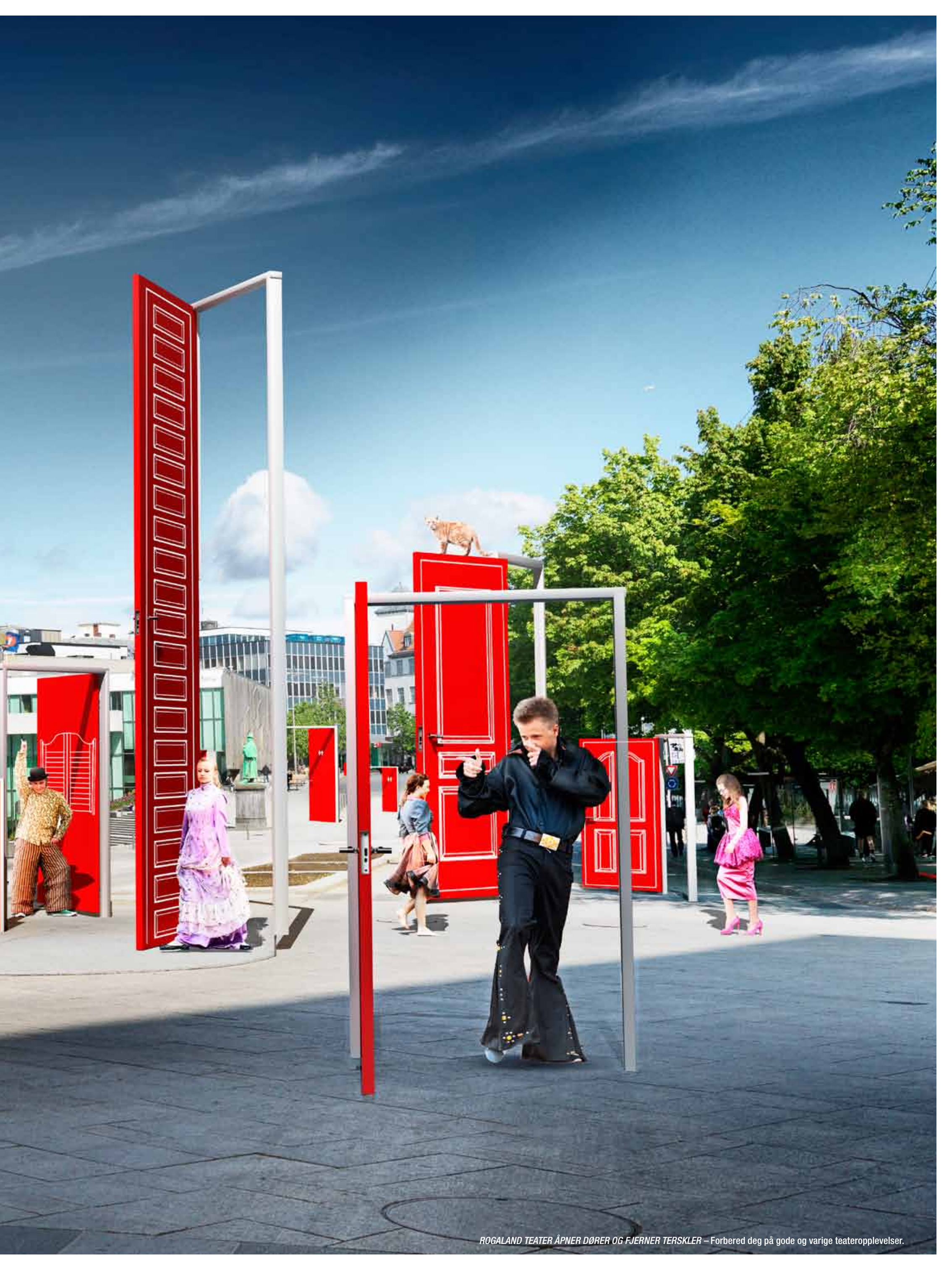
Det er selvfølgelig mange flere faktorer som spiller inn, men i grove trekk vil repertoarteater styrke tilbudet til publikum, gjøre økonomien mer forutsigbar og redusere belastningen på den enkelte skuespiller.

I tillegg vil en repertoarprofil skjerpe klimaet for debatt, ettersom den åpner opp muligheten for å se forestillingene "spilt mot" hverandre. Publikum vil kunne oppleve helheten i repertoaret, men som en kunstnerisk villet enhet av forestillinger i dialog.

Et teater drevet etter repertoarmodellen vil kunne driftes med en sterkere fleksibilitet og større lydhørhet for publikum. Samtidig vil det skjerpe scenekunsten mot rutine og daglig utfordre teatrets kunstneriske og tekniske stab. Flexibiliteten åpner også opp for en større grad av gjestespill, prosjektteater, samarbeid, turnéer og internasjonalisering – en trend som allerede nå avtegner seg for produksjon av fremtidig scenekunst. Dagens fysiske rammer hindrer teatret fra å utvikle seg i en slik retning.

FOTO: IG HAVARD DIRDAL

Som en institusjon med nesten like lang historie som Rogaland Teater, erfarer Lyse daglig hvor viktig god og tidsriktig infrastruktur er. Krav og muligheter utvikler seg i stadig høyere tempo, og da må infrastrukturen forandres og fornyes tilsvarende. Et nytt og tidsriktig teaterbygg vil føye seg inn i rekken av moderne infrastruktur i regionen.

Eimund Nygaard
Konsernsjef
Lyse

En kulturell og sosial oase

Allerede i dag gjøres det spredte tilløp til å åpne opp teaterhuset for arrangementer som supplerer eller spinner videre på forestillingene som presenteres ved våre scener. Gjennom slike grep forsøker Rogaland Teater å utvikle sitt forhold til publikum og inspirere til debatt og/eller egenaktivitet.

Teatret søker å aktivisere publikum gjennom samtaler i etterkant av forestilling, gjennom workshops og kurs, take away-teater, diktmatinéer, paneldebatter, seminarer, foajékonsert, festivalåpninger med mer. Teatersjef Arne Nøst har i sin teatersjefstid blant annet introdusert et kunstprosjekt hvor foajéområdet viser separatutstillinger av billed- og videokunstnere – verk som kommenterer eller tangerer den gjeldende spilte forestilling.

Interessen fra sponsorer og grupper om helaftens arrangementer i tilknytning til forestillingene er større enn hva teatret i dag har anledning til å håndtere. Dessverre medfører teatrets nåværende plassering, og de tidligere nevnte manglende områder for publikumsinteraksjon, at teatret har problemer med å omskape huset til en fullt ut levende kulturell og sosial arena – både for store og små arrangementer.

Samtidig viser responsen på gjennomførte tilstelninger, fra workshops til forfatter-/skuespillersamtaler, kunstutstillinger og minikonsert, at det ligger store muligheter for publikumsbygging gjennom et utvidet tilbud knyttet opp mot våre forestillinger.

SCENENE

Gjennom de siste hundre årene har det foregått en rivende utvikling innen scene- og teaterteknikk. Kunstnere har i det samme tidsrommet utfordret forholdet mellom aktør og publikum i nye dramatiske konstellasjoner og fysiske spillarenaer.

Hovedscenen

Hovedscenen, med sine 375 seter, er norsk teaters mest intime og lettspilte hovedscene. Gjennom mange år har dette vært et stort fortrinn. Hovedscenen er en klassisk titteskapsscene med det tradisjonelle forholdet mellom proseniensramme og bredden på salen. Skuespillerne er glade i Hovedscenen, og flere har ytret ønske om at intimiteten og kontakten med publikum må bevares uansett hva som skjer med teatret i fremtiden.

Dagens hovedscene er imidlertid også fysisk liten og heftet med store begrensninger i henhold til moderne teaterfasiliteter, drift og kapasitet.

Tidens krav til stadig større scenografiløsninger fører til en konstant og prekær plassmangel i det totale scenerommet, når opp til tre scenografier daglig skal håndteres i rotasjon. Begrenset lagringsplass fordrer en utstudert logistisk presisjonsakrobatikk. Under forestillingene skaper mangel på sidescener problemer med lite plass til dekorelementer og nødvendig persontrafikk.

Den scenetekniske utrustningen er tidsmessig utdatert, knapt nok elementær og basal. Den teknologiske og fasilitetsmessige statusen er mer en sterkt begrensende faktor enn styrkende overfor kunstneriske ønsker, behov og aktiviteter. Tungvint og manuell betjening av det tekniske apparatet fører også til belastningsskader og sykefravær.

Bygningsdelen som omfatter Hovedscenen er fra 1883, og en oppgradering vil være særs omfattende og kostbar. En oppgradering vil imidlertid ikke bli optimal. Det er stor nivåforskjell mellom sal og scene, og publikum har dårlige siktlinjer. Salongen er delt i to nivåer, med parkett og et langstrakt overliggende galleri, der lydloshen i praksis er et uegnet hull i veggen helt bakerst. Salen er i praksis to rom, og dette gir store akustiske utfordringer. Det er ikke mulig å oppnå en kvalitativ homogen lydgjengivelse, og lydgjengivelser bærer alltid preg av

å være kompromisser. Spesielt utfordrende er dette i musikalske sammenhenger. Orkestergraven, som den er i dag, er nærmest uegnet til formålet.

Til tross for Hovedscenens relativt intime kontakt mellom scene og sal skaper rommets utforming en begrenset mulighet for direkte interaksjon. Prosceniet er smalt og salongen splittet mellom parkett og det noe isolerte galleriet. For tradisjonelle dramatiske verk og regikonsepsjoner trenger dette ikke være et problem, men Hovedscenens potensiale er begrenset når teatret ønsker å utfordre denne type teateruttrykk. Sammenlignet med scener av samme størrelse har Rogaland Teaters hovedscene i tillegg begrenset tekniske scenefasiliteter, noe som reduserer bredden av forestillinger teatret kan presentere sitt publikum.

Intimscenen

Intimscenen ble tatt i bruk i 1974. Dette var en black box som muliggjorde mer eksperimentelle forestillinger, der relasjonen mellom scene og sal kunne utfordres på et annet vis enn på Hovedscenen. Rommet er svært lite, med en publikumskapasitet på mellom 60 og 80 seter. Noen av de siste tiårenes største kunstneriske suksesser i norsk teater har blitt skapt i dette noe tilbaketrunkne kjellerlokalet. Publikumsgrunnlaget vil i fremtiden være enda bredere for denne type forestillinger, men inntjeningspotensialet er lite med slike publikumsbegrensninger. Den ideelle kapasiteten burde ligget på mellom 120 og 150 seter.

Intimscenen er i dagens form et for lite lokale uten tekniske fasiliteter. Nødtgangen er bygget inn i rommet, noe som gjør at rommet ikke har rene uavbrutte flater helt rundt. Takhøyden er for lav, griden har to nivåforskjeller og er ikke senkbar, og alt teknisk arbeid må utføres fra gulv i stiger.

Intimscenen har felles vegg med Hovedscenen, og det er et uakseptabelt lydgjennomslag mellom scenene. Adkomst og innlastning er vanskelig og uhensiktsmessig, og scenografiene må produseres

Fra skuespiller til snekker. Oppskriften for godt teater er hardt arbeidende mennesker som kan sine felt.

som bærbare byggeklosser. Større elementer må bygges på stedet. Slik byggeteknikk tar lang tid, og fører til at kunstnerne fortrenses fra scenen i så lang tid at det går utover den kunstneriske prosessen. Dette går også på bekostning av spilleperioden og dermed også utover publikumstilbudet.

Den tekniske avviklingsløsningen er uhensiktsmessig og lite fleksibel, og det er blant annet ingen adkomst fra losjen til scenerommet. Problematikken knyttet til luft, varme og støy er konstant.

Som en kuriositet kan det nevnes at enkelte av skuespillernes garderobetoaletter ikke kan brukes under forestilling ettersom rørgatene lekker støy inn på scenen.

Det mest prekære har vært rømningsveien fra Intimscenen. Teatret har arbeidet kontinuerlig med problemstillingene siden det ble foretatt en brannteknisk gjennomgang av bygget i 2006. Etter at flere ulike løsninger ble vurdert, måtte man gå til det skritt å stenge Intimscenen for bevegelseshemmede i 2009. Sommeren 2010 ble det bestilt en ny brannteknisk gjennomgang av bygningsmassen.

Teatret har søkt om midler til å løse problemene, men det har ikke blitt avsatt penger til dette på de to siste statsbudsjettene. Mens teatret har ventet på midler til ny rømningsvei, har i tillegg en strengere lov om diskriminering og tilgjengelighet trådt i kraft. I slutten av desember 2010 forelå rapporten fra den branntekniske gjennomgangen. Rapporten slår fast at det ikke er forsvarlig å drive teatervirksomhet for publikum på Intimscenen, og teatrets ledelse ble dermed tvunget til å gå til det dramatiske skrittet å stenge scenen.

Kjellerteatret

Kjellerteatret var i utgangspunktet tenkt å være en fleksibel liten black box for 50-60 publikummere. Praktisk anvendelighet står i kontrast til grunntanken. Problematikken knytter seg til vesentlig lav

takhøyde, fire forsterkningsstøtter mellom gulv og tak midt i rommet, lydgjennomslag til Hovedscenen og publikumsfoajé, samt mangel på nærlager. Toleransegrensen for lydgjennomslag er ytterst marginal og gjelder begge veier. Det er totalt uforenlig å spille forestilling i Kjellerteatret når publikumsfoajéen til Hovedscenen samtidig er i bruk.

Summen av disse faktorene gjør at rommet i praksis har en begrenset og statisk anvendelighet.

Teaterhallen

Teaterhallen ble bygget om i det eksisterende skallet. Dersom den hadde blitt bygget helt på nytt ville situasjonen vært annerledes.

Teaterhallen er teatrets nyeste black box. Den fysiske størrelsen på rommet er tilfredsstillende, men heller ikke her finnes det nødvendig lagringsplass. De to innlastingskanalene i ytterveggene er kronglete og små. Den store nivåforskjellen mellom innlast og gateplan, uten hjelpemidler til løft, fører til belastende, og til dels risikable, manuelle innlastinger. Kommunikasjonslinjen til verkstedene er via gårds plass og vareheis/løftebord. Lokalet er utstyrt med heisbar todelt grid, som ideelt sett burde vært stykket opp i flere seksjoner, til hjelp til for eksempel lyssettinger. Det er stor lydlekkasje i hele bygningen, og støyende prøver fører til uholdbare arbeidsforhold i tilstøtende kontorer.

ANDRE FYSISKE FORHOLD

Verkstedene

(smie, snekkerverksted, malersal) Verkstedene ligger under bakkeplan, er forholdsvis nye og tidsmessige, med moderat god teknisk utrustning. Halve snekkerverkstedet har høydebegrensninger. De øvrige verkstedene har grei takhøyde. For alle verkstedene oppstår det tidvis mangel på gulvplass, og monteringshallen, som i seg selv er i det minste laget, må ofte tas i bruk som verkstedsforlengelse.

Slike situasjoner kan være konfliktfulle verkstedene i mellom, men også i forhold til sceneteknisk avdeling. Disse må ofte bruke monteringshallen som lagerplass for scenografier til Hovedscenen. Transportslusen mellom monteringshallen og Hovedscenen har god høyde, men ikke tilstrekkelig breddekapasitet.

Det er behov for et sammenbindende løpekattsystem i verkstedssonen som dekker hele produksjonslinjen og ikke slik som i dag. Elementtransport mellom verkstedene burde kunne utføres i en uavbrutt arbeidsoperasjon og ikke etappevis, som er tilfellet nå. Som et ledd i vektreduksjon, bør teatrets smie bygges om og utrustes for aluminiumsarbeider.

Snekkeravdelingen har særlig dårlige lagerforhold og lagringsmulighet. Alle vareleveranser av et gitt volum skjer via løftebord mellom gateplan og monteringshall. Dette kan føre til plasskonflikt når monteringshallen brukes som verkstedsforlengelse, lagerplass eller til annet uforutsigbart.

Lagerplass generelt

Det er en kronisk mangel på lagringsplass på moderhuset, spesielt i tilknytning til scenene. Gjennom årene har man i nød og oppfinnsomhet utnyttet hver mulige krok. Dette fører dessverre til at man mister oversikten i tillegg til at mye utstyr ikke tåler denne formen for tilfeldig behandling og oppbevaring.

Eksternt lager i Storgaten

Tilgjengeligheten og nærheten til teatret er en fantastisk tidsbesparende fordel. For sceneteknisk avdeling som storforbruker er innfallsvinkelen at lageret har for dårlig høyde og dårlig utnyttelsesmulighet. Det optimale hadde vært å kunne stable oversiktlig i høyder med truckbetjening. Utallige forsøk på tilpasninger har ikke ført til hensiktsmessig resultat. Øvrige avdelinger med lavere bruksfrekvens mener at forholdene er akseptable forutsatt at det er orden og disiplin ved lageret.

FREMDRIFTS- OG HANDLINGSPLAN

I etterkant av styrets vedtak om videre arbeid med nybygg ble det i februar 2010 vedtatt å organisere arbeidet med en intern prosjektgruppe og en styringsgruppe med representanter fra lokale eiere. Det ble avholdt en rekke møter i prosjektgruppen i 2010, det ble gjennomført visjonsdager for alle ansatte i mai, og det første utkastet til visjonsdokument ble presentert på styringsgruppens første møte i september.

I løpet av høsten 2010 har ledelsen, styret og prosjektgruppen innhentet erfaringer og informasjon fra andre lignende kulturprosjekter i landet. Ledelsen har i tillegg presentert prosjektideen for eiere og andre kommuner både på politisk og administrativt nivå. En rekke kulturinstitusjoner har også blitt orientert. Teatret sendte i oktober 2010 søknad til Stavanger kommune og Rogaland fylkeskommune om midler til forprosjektering over tre år.

Det første forpliktende signalet fra politisk hold i Stavanger kommune kom mandag 6. desember 2010. Da vedtok bystyret å bevilge én million kroner til forprosjektering av nytt teater i Stavanger. Fylkeskommunen fulgte opp og bevilget 500.000 kroner våren 2011.

TEATRET SER FOR SEG FØLGENDE FREMDRIFTS- OG HANDLINGSPLAN FOR 2011-2020:

- 2011** Høring av visjonsdokument. Utarbeidelse av forstudie.
- 2012** Utarbeidelse av funksjonsbeskrivelse og romprogram, samt tomt- og konsekvensutredning.
- 2013** Utarbeidelse av konkurranseprogram til internasjonal arkitektkonkurranse. Utlysning av arkitektkonkurranse.
- 2014** Kåring av vinner og bearbeiding av vinnerutkast, detaljert romprogram, kostnadsanalyser, budsjett etc.
- 2015** Investeringsøknad og finansiering.
- 2016** Beslutning om oppstart og organisering.
- 2017** Byggestart.
- 2020** Åpning av nye Rogaland Teater.

BIDRAGSYTERE OG KILDER

BIDRAGSYTERE

Alle teatrets ansatte har bidratt til arbeidet med dette visjonsdokumentet. Idémyldringer, visjonsdager, forslagskasser og oppslagstavler er blant virkemidlene. Engasjementet har vært stort fra malersal til markedsavdeling og imellom.

Ansatte: Mette L. Arnstad, Hedda Bakker, Øyvind Berekvam, Roy Berg, Aase Redder Berg, Randi Helene Bjerga, Marianne K. Bjørkelund, Kari Bjørlo, Joakim Ertkjern Bommen, Børe Noer Borrevik, Elisabeth Aarskog Brodahl, Bjørn Ravn Carlsen, Elin Sigrid Dahl, Anders Dale, Merete Eik, Åslaug Ekren, Atle Erland, Michael Evans, Lise Fjogstad, Siw Fossum, Svein Andreas Frøystein, Rodrigo Guillermo C. Galaz, Jorun Gilje, Rita Higrav Glesnes, Heidi Glesaaen, Nina Helen Gotlibsen, Monica Hammervold, Anders Hanasand, Kristin B. Hansen, Espen Valvik Haraldsen, Lena Hareide, Svein Harry Schöttker Hauge, Torunn Haukland, Inger Hermansen, Kari Hillesund, Bernt Hodnefjell, Marianne Holter, Marit Irin Hope, Guri Hovland, Leif Erik Høiland, Oddrun Annie Håland, Tove Idland, Berit Karin Idsøe, Kathrine Jünger Ims, Kari Iversen, Martin Jacob,

Lars Funderud Johannessen, Carl Jørn J. Johansen, Anne-Rut Joner, Pernille Kaldestad, Per Knudsen, Conni Røge Kristoffersen, Elisabet Kvinnesland, Glenn André Kaada, Alf Egil Langleite, Grete Larssen, Jörg Lempe, Kari Helene Gryte Lie, Kristine Lilledal, Monica Lindanger, Liv Malde, Britt Stigen Martinsen, Øystein Martinsen, Kirsten W. Mathiesen, Julian Minde, Njål Helge Mjøs, Grethe Mo, Venke Jørstad Moe, Ragnhild Arnestad Mønness, Brit Sølvi Nerland, Sally Nilsson, Øystein Gisle Næss, Arne Nøst, Elin Olaisen, Monica Ådland Piva, Mads Sjøgård Pettersen, Michael Ravndal, Cecilie Rokstad, Gudrun M. Rossnes, Reid Rossnes, Dag Einar Rønneberg, John Sikveland, Tone Therese Sikveland, Inger Helen Sivertsen, Terje Tednes Skjørestad, Marita Skogen, Wenche Solgård, Dimo Stantchev, Thea Gudmestad Steen, Ann-Kristin Stormo, Anne Marthe Strand, Dagny Moland Sæbø, Torill Lund Sævland, Gretelill Tangen, Henrik Tangen, Ragnhild Anda Tengesdal, Harald Arne Torbjørnsen, Ragnhild Jørgensen Tysse, Lone Cecilie Ungar, Ingrid Valvik, Kjell Børge Vatne, Andreas Veire, Nils Vold, Mareike Bechtel Wang, Bjarne Frank Wathne, Asle Wettergreen, Anne-Brit Waage, Frode Ytre-Arne, Orlando Zaja, Iris Zetterstrøm, Nina Ellen Ødegård, Kristine Øie, Hanne Østlund, Jan Egil Øverland, Siri Undheim Aasland.

Styringsgruppe: Brit K. S. Rugland, John Sikveland, Agnes Inderhaug, Merete Eik, Arne Nøst, Hilde Gunn Bjelde og Leif Johan Sevland.

Prosjektgruppe: Merete Eik, Arne Nøst, Øystein Næss, Mette Langfeldt Arnstad, Njål Helge Mjøs og Øyvind Berekvam (red).

Fasilitator på visjonsdager: Peo Sander

KILDER

Stavanger-statistikken.
Handlingsplan for scenekunst 2007-2010 Stavanger kommune.
Kulturnæringene i Stavanger-regionen – strategi- og handlingsplan 2010-2013.
Strategisk næringsplan 2009-2020 – Stavanger-regionen Næringsutvikling.
Fylkesplan for Rogaland fylkeskommune 2006-2009
Kulturbyen Stavanger 2010-2017 – Kommuneplan for kunst og kultur.
2009-framskrivningen fra SSB.
Regional kulturundersøkelse på Nord-Jæren, 2009.
Jubileumsbok – BUT 50 år, 2007.

HØRINGSINSTANSER

STATEN VED KULTURDEPARTEMENTET
FYLKESMANNEN I ROGALAND
ROGALAND FYLKESKOMMUNE
ALLE KOMMUNER I ROGALAND
ALLE INSTITUSJONSTEATRE I NORGE
DEN NORSKE OPERA OG BALLETT
DET KONGELIGE TEATER, KØBENHAVN
STADSTEATRET, STOCKHOLM
DRAMATEN, STOCKHOLM
ROGALANDSBENKEN
MUSIKERNES FELLESFORBUND
NORSK SKUESPILLERFORBUND
FAGFORBUNDET
NORSK TJENESTEMANNSLAG
NORSKE DANSEKUNSTNERE
NORSK OVERSETTEFORENING
NORSK DRAMATIKER FORENING
NORSKE SCENOGRAFER
NORSK SCENEINSTRUKTØRFORENING
ARBEIDSGIVERFORENINGEN SPEKTER
NORSK TEATER OG ORKESTERFORENING
STIFTINGA JÆRMUSEET
SANDNES KULTURHUS
STORSTOVA PÅ BRYNE
KINOKINO
ROGALAND MUSIKKRÅD
STAVANGER SYMFONIORKESTER
STAVANGER KONSERTHUS
TOU SCENE
STAVANGEREN
DEN STORE NORSKE HUMORFESTIVALEN
SØLVBERGET, STAVANGER KULTURHUS
SOLA KULTURHUS
MAIJAZZ
MUST
ICMF
DYBWIKDANS
MOLITRIX
VÅGEN VIDEREGÅENDE SKOLE
KONGSGÅRD VIDEREGÅENDE SKOLE
STAVANGER NÆRINGSFORENING
BYEN
GREATER STAVANGER
UNIVERSITETET I STAVANGER
IRIS
NAL
AFTENPOSTEN
VG
DAGBLADET
KLASSEKAMPEN
VÅRT LAND
BERGENS TIDENDE
ADRESSEAVISA
NORSK SHAKESPEARE TIDSSKRIFT
NRK ROGALAND
STAVANGER AFTENBLAD
ROGALANDS AVIS
JÆRBLADET
BYGDEBLADET
SOLABLADET
LYSE
CONOCOPHILLIPS
SPAREBANK 1 SR-BANK

HVA SKJER FREMOVER?
VI HOLDER DEG OPPDATERT PÅ
www.rogaland-teater.no